

Taxa postab
plättje in num.
No. 224113/929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.

10. Telef.

Havon

évve 6

folár:

félve

détek

KELET

dóság es

Cikkek

és megjelölés

Dr. Banastetter Robert

KELET

KELET

Börzenetika
Ara 5 lej

megb. és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Strada Matei MILA 2.

Péntek, 1935. nov. 15.

5698. EV. XVIII. EVF.
CHESVAN 19 254 SZÁM

VILAG TUREK

A parlamenti ülészek elé

Október 15-ike helyett, egy havi késéssel, ma nyílik meg a törvényhozó testület két háza. De alig fog elhangzani a trónbeszéd, máris két héttel el fogják napolni a parlamenti üléseit.

A kormányuk úgy látszik nem sürgős a dolog. November 14-ike elmúlt minden baj nélkül, a nacionalista párt uccai obstrukciója elmaradt és így a kormány ráér még egy kicsit szabadon lélegezni, mielőtt rászánná magát a törvénygyár unalmas taposómalmának üzembehelyezésére.

Holt a szakminiszterek tele vannak új törvényjavaslatokkal, amelyeknek szelleme továbbra is titok marad az ország közvéleménye előtt, míg tényleg munkába nem kezd a parlament. Egy némelyike ezeknek az új törvényjavaslatoknak alaposan megérinti majd az érdekelteket, különösen azok, amelyek új adóemmelkekkel ajándékoznak majd mindnyájunkat.

Viszonylag jó addig, míg ezekből a javaslatokból nem lesz törvény és im ez a két heti haladék kiméleti idő nemcsak a honatyáknak, hanem az ország adófizetőinek is.

Az angliai választások

Minden demokratikus országban komoly jelentőségűek a parlamenti választások, amelyek a néphangulatot, az egyes osztályok törekvéseit és az osztályok közötti erőviszonyokat mérlik le.

De talán egyetlen olyan demokratikus ország sincsen az európai kontinensen, ahol a választásoknak olyan döntő jelentőségük volna, mint Angliában, ahol a választások tisztaságát a konzervatív párt éppoly féltékenyen őrzi, mint a kereskedelmi szabadságért harcoló liberális párt, vagy a társadalmi demokrácia megvalósítását szem előtt tartó munkáspárt.

A mai sorsdöntő külpolitikai viszonyok között, amikor az európai háború és béke ügye ugyancsak kardelen táncol, kettőzött figyelmet irányul az angliai választások eredmény felé.

A hivatalos prognózisok a konzervatívok, helyesebben a konzervatívok és kisebb nemzeti pártok koalíciójának győzelmét jelentik, bár még a legoptimistább prognózisok is elismerik, hogy a munkáspárt mandátumainak erőteljes megszorodására lehet számítani.

Ha a jelenlegi kormánykoalíció marad uralmon Angliában, úgy az angol külpolitika irányában jelentősebb változás nem várható, de számolni lehet azzal, hogy a megnevekedett munkáspárti ellenzék nyomása alatt még erőteljesebb népszövetségi irányzat alakul ki a szálal a béke ügye a jelenleginél is erőteljesebb alátámasztást fog nyújtani.

A nemzeti koalíció kormányzata kétségfelemléssel teljesebbé mutathat fel belpolitikai vonatkozásokban: Macdonald és Baldwin kormányzata alatt az angol kereskedelmi élet fellélekült, a pénzügyek rendeződtek, az ipari termelés fokozódott.

Ezeket a körülményeket a konzervatív párt kétségfelemléssel előnyösen használhatta fel választási agitációjában, de az is bizonyos, hogy a munkáspárt is súlyos érveket hozhatott fel választói előtt a konzervatív kormányzat ellen s joggal hivatkozhatott a munkanélküliség számának lényegtelen csökkenésére, a fegyverkezés fokozódására s a közterhek emelkedésére.

Amikor a konzervatívok és a vele szövetséges kisebb nemzeti pártok koalíciója marad uralmon Angliában, akár a munkáspárt befolyása a kormányzatra növekedik meg: az új angol kormány súlyos külpolitikai problémákkal fogja magát szemben találni.

Az egyiptomi arab világi nyugtalansága, a szines népek mozgolódása, az olasz-abesszin viszoly kimenetele, a pánarab agitáció, az indiai helyzet — mind olyan tényezők, amelyek az angol imperializmust nagy óvatosságra, nagy körültekintésre és nagy erőfeszítésekre kényszerítik.

Teljesen rendezetlen képet nyújt az európai helyzet is. A hitlerizmus fegyveresörgetése a konzervatívok egy tekintélyes részében — különösen Wintson Churchill frakciójában — erőteljes állásfoglalást sürget Hitlerék ellen s megalkuvás nélküli közeledést követel a francia orientáció felé.

Nagy kérdőjellel mered Anglia új kormányára fel a távolkeleti helyzet is, ahol a japán

Egyre izgatottabb a hangulat Egyiptomban

Nacionalista forradalom jellegét öltik az egyiptomi zavargások

Lemondásra készül az egyiptomi kormány. Az angol főbiztos Fuad királynál. A vidéken is terjed a nacionalista forrongás

Angliában az olasz propagandának tulajdonítják az egyiptomi eseményeket

Kairó, november 14. (Rador.) A Reuter szerint a tegnapi kairói zavargásoknak három halottja és 147 sebesültje van. A sebesültek fele rendőr. A zavargások tegnap este megismétlődtek Nahas pasa nacionalista vezér beszéde után, aki 30 ezer ember előtt követelte az egyiptomi kormány lemondását és az Angliával való együttműködés megszüntetését. A gyűlés után heves uccai tüntetések voltak. A rendőröket megtámadták, mire fegyverüket használták. Több halottja és sebesültje van az újabb összeütközésnek.

Nahas pasa beszédét a nacionalista forradalom bejelentésének tekintik, melynek jelei mutatkoznak a folytonos összeütközésekben. A mozgalom a vidéken is terjed, Kasle Reingben három ezer főnyi megmozgalmat a rendőrséget és több rendőrügynököt megsebesített. A tegnapi napon este 7 óráig két halott és 150 sebesült az egyiptomi zavargások veszteséglistáján.

Kairó, november 14. (Rador.) A tegnapi nacionalista gyűlés végén rendkívül súlyos incidensek játszódtak le a tüntetők és a rendőrség között. A rendőrség meg akarta akadályozni, hogy a gyűlés

részvevői felvonuljanak és tüntessenek és amikor a tömeg megtámadta a rendőröket, az fegyverét használta. 19-en megsebesültek, köztük nyolcnak az állapotja reménytelen. Banisuefben is fegyverhasználatra került sor a tüntetőkkel szemben. Itt is igen sokan megsebesültek.

Kairó, november 14. (Rador.) A rendőrség széleskörű intézkedéseket tett az angolellenes tüntetések megismétlődésének megakadályozására. Mégis attól kell tartani, hogy a demonstrációknak ma folytatásuk lesz vidéken is. Azt hiszik, hogy a kormány lemond. A tegnapi kairói összeütközéseknél a sebesültek száma összesen 170. A hangulat rendkívül izgatott.

Újabb kairói jelentés szerint Fuad egyiptomi király ma fogadta az egyiptomi angol főbiztosot.

A főbiztos látogatásával kapcsolatban Londonban az a vélemény alakult ki, hogy az egyiptomi nacionalista mozgalmakat olasz propaganda váltotta ki. Amennyiben ez beigazolást nyer, úgy Anglia és Olaszország között a feszültség kiéleződése, sőt komoly konfliktus kirombanása várható.

Folytatódnak a zavargások

London, november 14. A Times tudósítója jelenti újabban Kairóból, hogy az egyiptomi zavargásoknak és a karhatalommal történt összeütközéseknek most már hét halottja és 147 kórházba szállított sebesültje van. A zavargások ma is folytatódnak. Kairó nagyobb tereit erős katonai karhatalom tartja megszállva és a városba vezető utakon motorkerékpáros osztagok és gépfegyveres századok igyekeznek a rendet fenntartani. 1500 főnyi tömeg Gizeh felől Kairó felé menetel azzal a szándékkal, hogy segítségére siet a zavargóknak. Katonai karhatalmat vezényeltek ki ellenük s mivel a tömeg a szétoszlásra vonatkozó felszólításnak nem engedelmesskedett, a karhatalom előbb sortűzet adott a levegőbe, majd a tömeg közé lött.

Közelharc is folyt a zavargók és a katonaság között amelynek során négy személy életét veszítette

és többen megsebesültek. Zavargásokat jelentenek több vidéki kerületből is. Kairóban a jogi fakultás hallgatói és a művészeti főiskola növendékei sztrájkba léptek, a többi főiskolái hallgatók megjelentek az eőadásokon.

Az esti lapok közlései szerint e pillanatban

még nem tudni, hogy mi az egyiptom kormány szándéka, mindamellett Kairóban lehetségesnek tartják, hogy a kormány visszalép.

Újabb jelentések szerint egy angol rendőrtiszt négy tüntetőt lelő t. Egy másik angol tiszt súlyosan megsebesült. A rendőrség több sortűzet adott le minden eredmény nélkül. A tüntetők kőekkel és botokkal támadtak és mindenáron ki akarták erőszakolni az utat Kairóba. A rendőrség később erősítéseket kapott és sikerült megfű amítania a támadókat.

Kairóban csavargók s betörők felhasználták a rendezavarásokat és több üzletet kifosztottak volt. Majdnem az összes kirakatok és ablakok be vannak törve, felfordított vilamoskocsik torlaszolták el az utcákat. Az angol konzulátusnak összes ablakait betörték és a kövek a berendezésben is károkat okoztak.

Kairó, november 14. (Rador.) Nahas pasa, a nacionalista párt vezére tegnapi nagy beszédében többek között a köveket monddta: Az egyiptomiak régóta őszintén együtt akarnak működni Angliával és annak nemzetközi politikájával, de ezt a kívánságukat az angol kormány mindig visszautasította. Elesen támadta Hoare külügyminisztert a Guildhallban minap történt beszéde miatt, majd így fejezte be beszédét: „Anglia számára sohasem megfelelő a pillanat. Milyen jögon fogalkozik a mi országunk belügyeivel? Milyen címen akarja Sir Hoare ránkényszeríteni az 1923 évi alkotmányt?”

Imperializmus egyre szemérmelenebb kihívásokra ragadhatja el magát. Ha igaz az a híradás, amely arról számol be hogy a szovjet, az Egyesült Államok és Kína között titkos szövetség készül, úgy Anglia kínai érdekeit közvetlenül veszély fenyegeti.

Nem tisztázott Anglia külpolitikája a szovjetekkel szemben sem. Az új angol kormánynak határozottan kell döntenie afőlött, hogy hajlandó-e a szovjetekkel szembeni ellenséges hangulatot enyhíteni vagy pedig kiteszi

magát annak, hogy a szovjetek egyre erősödő befolyása az ázsiai és távolkeleti népekre újabb agitációs tápot adjon Szovjetországnak kezébe.

Mind ezek a problémák azt bizonyítják, hogy a jelenlegi angol választások lehetősége nem csupán Anglia belpolitikai ügyeire vonatkozik, hanem a legtovábbi világpolitikai kérdésekre is, amelyeknek alakulásától azonban minden egyes európai ország belpolitikai alakulásának mikéntje is függ.

Viz a Galilban

Galil, a régi időkben Erec Jiszraél „éléskamrája” volt, most pedig a modern zsidó kolonizáció egyik legfájdalmasabb problémája. Talaja még ma is a legjobb, ami az országban fellelhető; mindazonáltal ez az áldott talaj terméketlenségre van kárthatva. Mert hiányzik belőle az az éltető elem, amely nélkül a Paradicsom talaja sem gyümölcsözik. Hiányzik ugyan is a víz. És noha a zsidó kolonizációs akarat különös szenvedéllyel és szívóssággal dolgozik ezen a történelmi földön, mind- ezideig nem tudott változtatni azon a sorson, amely Galil fölé a víznélküliség átkát borítja.

Most aztán jött az örvendetes hír, hogy „proféta” támadt Izráélben, aki a Galil számára, sőt a környező messze vidékre is dus vizet jósol be és ezzel együtt Galil fellendülését is. Ez a proféta egyben tudós is: dr. Walter Stern, a Palestina Geophysical Society mérnöke. Jólásaj néhány még nem változatható természeti törvényen alapulnak, továbbá egy zseniális találmányon és nagy tapasztalatokon. Igaz, hogy maga ez a tudomány-ág még fiatal, de rövid élete óta is sok érdekes eredményt mutat fel. Nem bocsátkozhatunk itt a geofizikai mérési módszer ismertetésébe, amely alapja a Stern-féle víz-jóslásnak, csak rámutatunk arra a körülményre, hogy a víz különösen jó áramvezető és ezért a elektromosság szinte matematikailag pontosan tudja jelezni a víznek bizonyos földkéreg alatt való jelenlétét.

A geofizikai mérési módszereket már ismerik Németországban, Oroszországban, Itáliában, Svédországban és Amerikában. De mi vagyunk abban a kellemes helyzetben, hogy Erec Jiszraélre, mint példára mutathatunk rá. A 19-ik kongresszus cionista exekutívójának jelentésében közelebb egy kimutatást, amely szerint geofizikai mérések segítségével az eredményes furások százalékaránya 32-ről 77-re emelkedett, miközben a feltárt vízmennyiségek meghétszereződtek.

A „proféta”, aki Galilról ezeket a jó híreket terjeszti, a jóslatok terén már többiben megbízhatónak is bizonyult. Azonban e régi zsidó talaj új korszakát nem ő nyitotta meg, hanem egy kolonizációs tisztviselő. A PICA kolónia egyik telepén, Jawneelben négyszáz ember lakik egy hatalmas, 24-500 dunamos területen. Ez majdnem félakkora, mint az egész Emek Chefer.

Ezek az emberek mindeztideig nagy igényben éltek. A PICA főmérnöke: Rosenfeld végül elhatározta, hogy kutat fog furni. A palesztinai geológusok lebeszéltek erről a szándékáról és pedig az ő felismerésük szerint teljes joggal. Egy amerikai szakértő sürgöny útján övta Rosenfeldet ettől a kezdeményezéstől. Ő azonban a kétségbeesés bátorásával folytatta a furásokat és kapott is vizet olyan bőséggben, ahogy akart. Egy svájci szakértő, aki a közelben volt, megnézte a dolgot és azt mondotta, hogy Rosenfeld bizonyára meg van áldva a távolbalítás képességeivel. Mert ha öt méterrel odébb furatot volna, egy csepp vizet sem talált volna.

A mérnökök rendszerint racionalisták. Rosenfeld nem hitt tehát az ő földöntúli képességeinek. Sőt azt állította, hogy minden valószínűség szerint nemcsak ezen a ponton akad viz, hanem van is a föld alatt sokkal távolabbi helyeken viz. Ugy érezte, hogy kolóniája számára nagyon fontos lenne megállapítani azt a területet, amelyen belül viz található. És nem nyugodott addig, amíg a PICA

Tér és forma

Építőművészeti havilap, Remek ház-, lakás-, bútortervek, képek, esznek, modern kivitelek, szakcikkek, stb. — Évi előfizetés 1122. — lej. Lepage azonnal küldi utánvétellel is. Egyes szám Lei 132. Korábbi mutatványszám 80 lej.

Lepage Cluj

Jegyzék ingyen

meg nem bizta a Palestin Geofisical Society társaságot, hogy vizsgálja meg vízszersz szemponyjából szisztematikusan az egész völgyet Jawneeltől egészen Beth Gamig.

A Jawneel melletti emlékeztetés kut körül huszonöt helyen eszközöltek geofizikai méréseket. A PICA mellett azután még a „Porjah” társulat is megbízást adott mérésekre, úgy, hogy már az egész nagy területen folytatták a kutaknak a mélységben való keresését. Az eredmény meglehetősen kielégítő. Megtalálták egy összefüggő és vizet vezető földréteget a jelenlétét, amely a jawneeli első kutat is táplálta. Egy próbafúrás, ezt a feltevést teljes mértékben igazolta. Százötvenegy méteres mélységben már víz fakadt.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a kétségtelenül megállapított vízreteg eredményes kihasználása olyan tényezőktől függ, amelyekről a geológusok jóvalhatnak ugyan, amelyek azonban legtöbb esetben csak a furás során tapasztalhatók. Megtörténhetik például, hogy a vízvezető réteg fölött olyan kemény kőzet fekszik, amelyet egyszerű fúró eszközökkel nem is lehet áttörni, ami aztán a munkát módfelett megdrágítja. Vagy megtörténhetik hogy éppen a furás helyén olyan ásványrész ékelődött be, mely nem engedi, hogy a furás menetébe megfelelő mennyiségű víz szívárojon. Végül a hegyes terepen a furás mélysége kedvezőtlenül hat a munka rentabilitására. Mindezzel csak azt akarjuk mondani, hogy technikai, vagy gazdasági tévedések történhetnek a furás körül. Ez azonban nem jelenti, hogy ezen a területen az ilyen tévedések sűrűn fordulnak elő. Sőt anélkül, hogy túlzott reményeket ébresztenénk, bizhatunk benne, hogy a „Jawneeli csoda” több helyen meg fog ismétlődni.

Sőt a Jawneel-Bet Gan-Porian kut-blok kon kívül is méréseket eszközöltek, amelyek azt a feltevést engedik meg, hogy a vizet vezető földréteg sokkal messzebbre terjed, mint az eddig kikutatott terület. Már méréseket eszközöltek Szedzerában, Sarraban, Kfar Taborban és Kfar Chitinben. Szedzerában praktikus eredményei is voltak a furási kísérleteknek.

A vizellátás perspektívájára jellemző adat, hogy ezen a területen minden lakosra hatvan dunam kitűnő, de eddig viznélküli talaj esik. Ha majd rendes vizellátása lesz a területnek, akkor kétségtelenül a Galil lesz majd Erec Jiszráél legnépesebb része. Kézenfekvő, hogy a geofizikai metódusokkal való vizkeresés annál gazdaságosabb, minél rendszeresebben folytatják. A vizkeresés a zsidó kolonizáció egyik életkérdése. Már régebben terveztek egy „Vizkutató Társulat” létesítését Erec Jiszráélben. Ruppin dr. a luzerni kongresszuson is szóva tette e társaság létrejöttét és pedig a németországi zsidók Palesztinában való letelepítésével kapcsolatban. A Galilben történt eddigi furások és eredmények bizonyára siettetni fogják ennek a társulatnak létrejöttét.

Földi Mihály A házaspár

Az új óriásregény — 540 lap a hatalmas mű. Fehér papír, diszvázonkötés Lei 153

LEPAGE-nál Cluj

Postán utánvétellel. — Kérjen teljes ingyen jegyzéket.

A t. Ház megnyitja kapuit...

Goga-Cuza és Vaida első közös debüje a parlamentben

Bucuresti, november 14. Ma megnyitja a parlament. A trónbeszéd felolvasása után elnapolják néhány napra, legalább egy hétre. Így szokott ez lenni. Olyan harcok előtt állunk, amelyekre alaposan kell a harcosoknak felkészülniök, ha csak nem akarnak úgy járni, mint a négus.

Mindenekelőtt új elnökválasztás. A kamarában ez nem probléma. Saveanu, a kamara elnöki bársonyszékéből nem lehet elmozdítani. Ezzel szemben a szenátusban bajok vannak. Leonte Modovanu „betréflizte” meg a Cageróval s a szenátus nem akarja többé. Az új jelölt Dimitriu. Neki is meg vannak azonban a hibái. Nagyot hall s így nehezen vezetheti le az üléseket. Töle lármaháznak s üthetik a padokat a szenátorok. Dumitriu biztosan tiszteletben fogja tartani a házszabályokat. Az interpelláció öt percig tarthat s öt perc múlva a nagyot halló elnök a következő szónoknak fogja megadni a szót.

Komoly harcok lesznek az alelnöki székek betöltésénél is. Tony Iiescu a belga devizátutalásokkal kapcsolatban tette tönkre a reputációját. Vasilescunak, a hajdani parkolókovácsnak a barátja nem lehet alelnöke a legmagasabb intézmények egyikének. De Tony Iiescu reméli, hogy az elnökválasztásig meghozzák az ítéletet a panamaügyben, felmentik s barátai segítségével rehabilitálni fogják. Csak az a barátság...

Furesa képe lesz a kamarának: az antiszemita tömörültek. Hogyan fog megférni „két dudás egy csárdában”, a jövő titka. Goga az aktiv elnök és Cuza a legmagasabb elnök. Vajjon melyik lesz kettőjük közül a hangadó a lesi esküvő után. És vajjon ezennél Goga is „zsidó” fog mondani, mint Cuza, vagy megmarad az evreuná. Ez mindenesetre egyike azoknak a „suljos” problémáknak, amelyeket ma a Cuza-Goga közkeresési társaság megvitak.

Robu szabad kezét kapott. Azt csinálhat, amit akar és amit a kormány majd enged. Amint eddig látszik, a kormány mindent enged.

Amennyiben a gogisták meg a cuzisták a vaidistákkal is összeülnek elég jelentős csoportot fognak alkotni. Ennyi toldás-foltozás után mégis csak sikerül létrehozni a „nagy antiszemita koalíciót”. Robunak a szava ilyen körülmények között valamivel hangadóbb lesz s Goga, a ciuceai trubadur is méltó leaderhez jutott. Milyen kár, hogy a parlamentben alkalmazták a numerus nullust a zsidókkal szemben. A koalíciónak nem lesz megfelelő terepuma... ha csak nem vesszük tekintetbe a liberális Smuckot és Michelsont.

Jobb híján Mihalache lesz a célpontjuk. A kormányt egyelőre a november 14-i gyűlés megtervezése óta szövetségeseznek tekintik. A nagy, közös ellenség Mihalache. Gogák sejtik, hogy az esetleges nacional-caranistapárti kormány az ők elsőprősüket jelenti.

Mulatságos lesz, amikor D. R. Ioanicescu meg a többi vaidista parlamenterek össze fogják mérni az erejüket Maniuekkal, vagy amikor a modreanisák Lupu doktorral kerülnek szembe.

Azt mondják, hogy olyan parlamenti szeszzió lesz, amilyent már nagyon régen nem látott a román belpolitikája.

A liberálisok erőseknek s megingathatatlanoknak tekinik magukat. Mihalachék viszont azt állítják, hogy a kormánynak meg vannak számlálva a napjai. Ismeretes a nacional-caranistapárti állandó vsasztmány kommunikéje, mely szerint Mihalache audienciája után a belpolitikai helyzet megváltozottnak tekinthető. Amennyiben a kommuniké az igazságot fedi, úgy a kormány valóban csak ámeneti jellegűnek tekinthető. Ha viszont a kommunikék nem más, mint a november 14-i gyűlés elhasztásának a szépségflastroma, Mihalache hamisította meg az igazságot. Csak egy ember mondhatná meg mi az igaz-

ság. Különbön várunk kell addig, amíg a politikai helyzet valóban más arculatot nyer, hogy a kommuniké igaznak bizonyuljon.

A többséget elég egységesnek találja a szeszzió megnyitása. Dinu Bratianu már nem pályázik minisztereinek babérokra. Ezuttal túl rövid ideig élvezhetné azokat. Ilyen körülmények között helyesebbnek tartja, ha felkészül a hét szűk esztendőre, amikor végre ismét mindenható ura lehet a liberális párt-nak.

A nacional-caranistapárti zart sorokban minden lehetőségre felkészülve, felvértezve foglalja el a helyét az „arénában”, ahol az összes frontokon fel kell vennie a küzdelmet. Talán az alkotmányos front — gogisták és averescanusok — lesznek semlegesek.

Dr Lupu a régi Lupu lesz. Közben összeszokott ismét Mihalacheval s mint két egymást megértő csatár, a futballpályán indának rohamra, mialatt a széleken Madgearu és Calinescu fogják oldalba támadni az ellenfeleket. Maniu a hátérből kiván manőverezni. Az erdélyiek biztos gyűrűjéből. Ez lesz egyébként az ellenséges „haderők” végső célpontja, ez lesz az a bizonyos Addis Abeba, amelyet le szeretnének gyúrni.

A küzdelem nyílt. S hogy ki fog győzni, az a jövő titka. (—del)

Lazar Illés jelentkezett

Egy oradeai kórházban várja, hogy ügyéről döntsenek

Oradea, november 14. (Az Uj Kelet tud.) A sigheti zavargások ügyében folyó vizsgálatnak tegnap óta érdekes fordulata van. Lazar Ilie dr., aki az egész incident kirobantotta, de a zavargások után nyomtalanul eltűnt, tegnap megjelent Oradeán és jelentkezett dr. Popovicu Mihály vizsgálóbírónál.

A jelentkezés telefon utján történt, ugyanis Lázár Illést egy eltévedt rendőrgolyó jobb karján megsebesítette és így a politikai az oradeai Szent József kórházba ment az állomásra. Innen a kórházból hívta fel a vizsgálóbíró és közölte vele, hogy rendelkezésére áll.

A vizsgálóbíró a hír vétele után dr. Pop kórházi főorvos és dr. Berariu törvényszéki orvosszakértő társaságában a

kórházba sietett, ahol megvizsgálták Lázár Illést. A két orvos megállapította, hogy Lazar Illésnek okvetlenül szanatóriumi kezelésre van szüksége, mert elszárlitása a legnagyobb veszedelemmel járhat. Ezek után Popovicu Mihály vizsgálóbíró úgy döntött, hogy Lazar Illés egyelőre a Szent József kórházba maradjon.

Az újságírók beszéltek a vizsgálóbíróval, aki többek között a következőket mondotta:

— Dr. Lazar Illés nincs letartóztatásban, de egyelőre még nem hagyhatja el a kórházat. Külön felügyeletről még nem gondoskodtunk, hiszen az a tény, hogy Lazar Illés Oradeára jött, eleve kizárja esetleges szökését.

„Örökké hálás leszek a „Gastro D” felfedezőjének”

Ezzel a hála kitöréssel kezdi levelét I. Zgardan sorocsi tanító, majd így folytatja: „Megkaptam a „Gastro D” gyógyszert és nem tudom, hogy is köszönjem meg. A kezeléssel bámulatos eredményt értem el. Hosszu évek szenvedéseimől változt meg. Teljesen meggyógyult idült gyomorbojóm, ismét tudok enni, aludni és ami a fő nyugodtan dolgozni. Tisztelettel kérem, küldjenek barátom számára is 2 üveggel.”

Ilyen hálálkódó levél számszámra érkezik mindennap Császár E. gyógyszerárának Bucuresti Calea Victoriei 124. ahol a „Gastro D” 130 lej utánvét mellett kapható. A gyógyszer utólérhetően hálaát csak ezek a levelek igazolják legjobban.

A gyermek játékaiból megállapítják jövőjét

Érdekes kísérletek a londoni gyermeklélektani intézetben

London, november 14. Érdekes beszámolót tartott gyermekekkel folytatott kísérleteiről dr. Margaret Lowenfeld, a londoni gyermeklélektani intézet igazgató-nője. Előadta, hogy megfigyelte, mivel és hogyan játszanak a gyermekek és ebből következtet jellemükre és fejlődési lehetőségeikre. Minden „kísérlet” gyermek egy fiókot kap tőle, tele játékokkal. A játéktárgyak a következők: apró házacskák, fák, kis kocsik, hajók, hidak, emberi alakok, virágok, homok és kavicsok. Ezenkívül kis tárgyakkal kapnak, melyekbe vizet önthetnek. Meg kell engedni a gyerekeknek, hogy teljesen szabadon játszadozzanak ezekkel a tárgyakkal. Mindegyik a maga módján rakja össze, mindegyik felépít egy kis várost vagy tá-
Vannak gyerekek, akik tulzsufolt városokat építenek, melyekből kifelejtik az állatokat és a virágokat. Mások, úgy lát-szik, nem szeretik a várost, mert tisztán falusi tájakat állítanak össze, sok vízzel, virággal, különféle állatokkal. Vannak gyerekek, akiket elsősorban a közlekedési eszközök érdekelnek.

zett, csak éppen a leglényegesebb kellekről feledkezett meg.

Igen érdekes volt egy másik gyermek teljesítménye. Falut épített, melynek közepén kis templomot helyezett el. Rendkívül magas dombra tette a templomepítletet, melyet a legbonyolultabb tilalm táblákkal és korlátokkal zárt el, hogy ne lehessen megközelíteni a faluból. Ez a gyermek rendkívül vallásos szülőktől származott és amellet meglehetősen félnék volt. A templom volt számára az a hely, ahol biztonságban lehet. De ugy látszik, még itt sem érezte magát elégségs biztonságban: teljesen körülbástyázta menedékhelyét, hogy egyik irányból se lehessen megtámadni.

Dr. Margaret Lowenfeld szerint nagyon hasznosak ezek a megfigyelések, mert napvilágra hozzák a gyermekek rejtett tulajdonságait és lehetővé teszik, hogy azután ennek megfelelően neveljük őket.

NÁDAS: 36.9

Egy nagy női karrier izgalmas uja. Nádas Sándor új regénye: 36.9. „A redakció leánya” nagy sikeréhez méltó 282 l.vászonk. 66 lej.

LEPAGE-nál Cluj

Jegyzék ingyen.

Stefan Zweig Baumeister der Welt

Gesamtangabe (Drei Meister, Kampf mit dem Dämon, Drei Dichter) 656 lap, remek kiállítás, propaganda-kiadás, vászonkötés, tokban Lei 240.—

Lepage-nál Cluj Kérjen ujdonság-jegyzéket. Postán utánvétellel. Beküldve franco.

PENTEK, 1935. NOVEMBER 15.

a va

Közös ellen

Harmince

Bucuresti, nove

Mihalache és Lu

nyek lényegesen

rista párt pozí

szelő jobboldal

váltottak ki. A

ztek külön-kül

ról, hogy egyede

ai Tatarescu o

ai már hónapok

nacionalizmus k

dor csak rövidde

bar pártja még

kor készen áll

vállalására. U

Vaida, hogy esz

vagy George

Frontul Române

többi nacional

mosan halad az

ködni velük a k

A nacional cá

getálta valósín

vezetőnek ezt a

volna közös fro

nemv

legáláb

választák, mint

zetősége komoly

ez a gondolato

dében 12 óraok

ardon lévő h

megbeszéljék a

ó együltmükö

válaszról, hogy

zelebról Chujra

ó Gogával vég

ges front meg

két párt köz

mányási progr

ási program t

öntés, az ell

áltételei azonba

szint:

1. Közös g
2. Decembe
3. Megalak
4. Együttese

doaran Vaid

jelöltetik m

Goga Octavia

lában a besz

királyságbeli

párt jelöltje

Ami a korr

leti, a két sz

an egyetértene

ben. Ez a pro

Ha

- a) Revizió
- adott összes
- mal kiutasít
- uton szerez
- A román
- lesz bármil
- közívatatbar
- azonnal eláv
- ságot az őss
- c) Megsz
- ket.
- d) Nemze
- kisajátítják
- amelyek ner
- képezik.
- e) Gazdas

bsen

„Brand”. A

ötésben, 382

Postán utánvé

Clujon perfektuálják a vaidista-gogista-cuzista megegyezést

Közös ellenzéki akcióban és minimális kormányprogramban egyezett meg a szélsőjobboldal

Harmincegy képviselője lesz a nacionalista blokknak

Bucuresti, november 14. (Az Uj Kelet tud.) Mihalache és Lupu dr királyi audienciái, amelyek lényegesen megerősítették a nacionalista párt pozícióját és esélyeit — a román szélső jobboldal táborában élénk aggodalmat váltottak ki. A fasiszta-antiszemita szervezetek külön-külön meg voltak győződve arról, hogy egyedül számításba jövő aspiránsok, mint a Tatarescu örökségének. A jobboldali sajtó már hónapok óta trombitálja az integrális nacionalizmus közeli diadalát: és Vaida Sándor csak röviddel ezelőtt jelentette ki, hogy bár pártja még meg sincs szervezve, bármikor készen áll a kormányzás felelősségének vállalására. Ugyanakkor azt is leszögezte, Vaida, hogy eszébe sem jut Argetolianuval, vagy George Bratianuval kollaborálni; a Frontul Românesc marad eredeti vonalán és a többi nacionalista szervezetekkel párhuzamosan halad az ellenzéken s kész együttműködni velük a kormányon.

A cluji tanácskozások

A nacionalista párt előretörése szorgalmazta valószínűleg a jobboldali szervezetek vezetőinek ezt a gondolatot, hogy célszerű volna közös frontot teremteni. A Porunca Vremii legalább is tudni véli, hogy úgy a vaidisták, mint a gogista-cuzista párt vezetősége komoly megfontolás tárgyává tette ezt a gondolatot. A vaidista vezetők tegnap délután 12 órakor a pártnak az Erzsébet bulvárdon lévő helyiségekben összejártak, hogy megbeszéljék a gogista-cuzista frakcióval való együttműködés feltételeit. A lap szerint valószínű, hogy a tizenegy volt miniszter közül Clujra utazik, hogy az itt tartózkodó Gogával véglegesen megbeszéljék az egységes front megteremtését. A tervek szerint a két párt közös ellenzéki és minimális kormányzási programot dolgozva ki. A kormányzási program tekintetében még nem történt döntés, az ellenzéken való együttműködés feltételei azonban már meg vannak állapítva. Ezúttal:

Közös ellenzéki program

1. Közös gyűléseket tartanak az ország minden megye-székhelyén.
  2. December elsején, Erdély csatlakozásának évfordulóján, nagy gogista-cuzista-vaidista gyűlést rendeznek a fővárosban és közös ünnepeket az ország többi városában.
  3. Megalakítják a nacionalista parlamenti blokkot, amelynek 19 gogista-cuzista és 12 vaidista képviselő és szenátor tagja lesz.
  4. Együttesen vesznek részt az esedékes időszaki választásokon. Aradon és Hunedoarán Vaida Sándor, illetőleg Vlad Aurel jelöltetik magukat, Mehedinți megyében Goga Octavian, míg Suceavában és áltálaban a beszarabiai és bucovinai és a régi királyságbeli megyékben a gogista-cuzista párt jelöltjei lépnek fel.
- Ami a kormányon való együttműködést illeti, a két szervezet vezetői nagy vonalakban egyetértenek a minimális programot illetően. Ez a program a következőket írja elő:

Ha a szélsőjobb hatalomra kerül

- a) Revízió alá veszik az 1918 óta megadott összes állampolgárságokat és azonnal kiutasítják mindazokat, akik csalárd úton szereztek meg az állampolgárságot.
- b) A román vérségűeknek kizárólagos joga lesz bármilyen közhivatal betöltésére. A közhivatalban levő nemromán vérségűeket azonnal elavólják. Bevezetik az arányosságot az összes foglalkozási ágakban.
- c) Megszüntetik a trösztöket és kartelleket.
- d) Nemzeti érdekekre való hivatkozással kizárják mindazon falusi ingatlanokat, amelyek nem román vérségűek tulajdonát képezik.
- e) Gazdasági programot dolgoznak ki és

alkalmaznak, amely oda fog hatni, hogy a románokat reintegrálják az ország gazdasági forrásaiba.

Vita tárgyát képezi még néhány, a gogista-cuzista párt által kért programpon, így többek között az, amely követeli, hogy nemzeti érdekekre való hivatkozással, sajátítsák ki a városi ingatlanokat, amelyek „idegen” kézen vannak.

Goga illuziói

A Lupta mai számában „A szélsőjobboldal offenzívája” cím alatt foglalkozik Gogának azzal az „illuziójával”, hogy közelebből hatalomra fog kerülni. „Míg Goga Vaida Sándor kezdeményezésétől megijedve, az antiszemita szaladt és igyekezett a volt miniszterelnököt tulleltátni, azt hittük, hogy egyszerűen elébe akar vágni Vaida Sándornak. Goga azonban kormányzási eszköz szeretne az antiszemita pártból teremteni. Az hiszi, hogy ami Hitlernek 15 év után sikerült Németországban, azt ő jóval rövidebb idő alatt megvalósítja Romániában. Már pedig a körülmények a legkevésbé sem azonosak. Hitler a zsidókat tette felelőssé a német imperializmus összeomlásáért. Tegyük fel, hogy igaz volna ez a hülye gyanúsítás. De vajon Nagyrómánia megteremtésének is útját állták a zsidók? A szélsőségek érintik egymást és az emberek joggal félnék attól, hogy a nemzeti bolsevizmustól rövid lesz az ut a

tényleges bolsevizmushoz. A gogisták cernáui gyűlésére abban a hitben menetek az emberek, hogy szét fogják osztani közöttük a zsidók házat és vagyonát. Jó volna, hogy ha a politikusok visszaemlékeznek 1907-re” — fejezi be cikkét a lap.

ellenértékét s lejáratkor pedig felszólította a kibocsátó Gazdag Kálmánt, hogy fizessen.

A család egészen nyilvánvaló volt. Gazdag Kálmán dr Pop Romulus utján család miatt feljelentést tett Gonda Vilmos ellen, de már feljelentésében is jelezte, hogy

Gonda egy magyarországi börtön lakója.

Az ügyben lefolytatták a vizsgálatot, kihallgatták Gonda egykori társát, Feldmann Lajost, aki a vizsgálóbíró előtt kijelentette, hogy az egész ügyről semmit sem tud.

A bűnper közben a törvényszék elé került, de a vádlott Gonda természetesen egyetlen egyszer sem jelent meg. A törvényszék elővezetési parancsára legutóbb aztán

a rendőrség hivatalos fényképes átvételt küldött, melyben a törvényszék tudomására hozta, hogy Gonda Vilmost Magyarországon kémkedés miatt 15 évi fegyházra ítélték.

s így az elővezetési parancsot nem lehet végrehajtani.

Gondát diplomáciai úton kikérlik?

A tegnapi tárgyalás egészen rövid volt. A törvényszék a rendőrségi leirat alapján ideiglenes permegszüntető határozatot hozott, de a felperesnek engedélyt adott arra, hogy diplomáciai úton kérje ki az elítélt Gonda Vilmost.

Valószínűtlen, hogy a 9000 lejes váltócsalás miatt a felperes ehhez az úthoz folyamodjon és így a tárgyalás újrafelvételére jó ideig nem kerül sor.

Egy kilencezer lejes váltóper miatt az oradeai törvényszék ki akarja kérni a Magyarországon kémkedésért 15 évre ítélt Gonda Vilmost

Egy kifizetett váltó, amelyet tanuk előtt eltértek és később mégis meg volt egészen

Oradea, november 14. (Az Uj Kelet tud.) Rendkívül érdekes bűnper került tegnap délután a törvényszék negyedik székéjére elé. Az ügy vádlottja

Gonda Vilmos, egykori oradeai kereskedő volt, akit — mint az a periratokhoz csatolt hivatalos értesítésből kiderül, kémkedés miatt 15 évi fegyházra ítélték Magyarországon.

Az ügy adatai szerint Gonda Vilmos 1929-ben cégtársként szerepelt az oradeai „Gonda és Feldmann” cégben. Üzletileg összeköttetésben álltak Gazdag Kálmán oradeai lakossal, aki adósságainak fedezésére váltót adott.

Egy 9000 lejes váltó 1929 december elsején volt esedékes s Gazdag Kálmán felesége társaságában megjelent Gondánál, hogy a váltót kifizesse. Miután a pénzt átadták Gazdag kérte, hogy semmisítse meg a váltót.

— Kérem — felelte udvariasan Gonda — itt tépem szét a szemük láttára.

Benyult az egyik fiókba, elővett egy váltót és darabokra tépte. Gazdagék abban a hiszében, hogy minden rendben van, megnyugodva távoztak és nem gondolták, hogy mennyi kellemetlenséget szerez még nekik az „eltépett” váltó.

Egy váratlan fizetési felhívás

Öt évvel később, 1934 júliusában, Gazdag Kálmán felszólítást kap az oradeai „Incasso bank”-tól, hogy

9000 lejes váltóját haladéktalanul egyenlítsse ki, mert ellenkező esetben peresítik.

Mivel gazdagnak semmiféle váltója nem volt az Incasso bankban, megdöbbenve vette kézhez a váratlan fizetési felhívást és azonnal a bankba sietett.

— Kérem — mondta izgatottan — itt valami tévedésről van szó — nekem semmiféle váltóm nincs foglomban.

A bankban válasz helyett elébe helyeztek egy 9000 lejre kiállított váltót s Gazdag megdöbbenve állapította meg, hogy

a váltó azonos azzal, amelyet Gonda 1929 decemberében „eltépett”.

Most már percek alatt kiderült minden. Megállapították, hogy Gonda annakidején egy más váltót tépett el előlük és az eredeti váltót pedig

leszámitoltatta az „incasso” bankban. A bank mitsem sejtve, kifizette a váltó

<p>SELECT MOZGÓ</p> <p>SZÓKE CARMEN</p> <p>MANTHA EGGERTH legújabb zenés vígjáték slágere.</p>	<p>URANIA MOZGÓ</p> <p>CSALJ MEG DRÁGÁM</p> <p>LOTHAR vigjátékának filmváltozata. Főszerepekben: MAURICE CHEVALIER, MERLE OBERON.</p>
---	--

A craiovai püspök szigorúan eltiltotta papjainak, hogy politikai pártok tagjai legyenek

A püspök a politizáló papokat ki akarja zárni a papi szervezetekből

Craiova, november 14. Vartolomeu püspök tegnapi értekezletre hívta egyházmegyéjének papjait, akik előtt ismertette új rendelkezéseit. A püspök megtiltotta papjainak, hogy politikai pártok tagjai legyenek. Kötelezte őket a papi ruha állandó viseletére. A politikával foglalkozó papokat ki fogja zárni a papi egyesületekből és a lelkészek bankjaiból, kötelezve őket kölcsönük visszafizetésére. Kizárják az illetőket a papi szanatóriumok és otthonokból is s elvesztik eddigi lelkészi rangjukat. Visszaesőke: felfüggesztéssel és fizetésük beszüntetésével fogja sújtani, valamint egyhavi fegyelmi célzattal egyik igen szigorú kolostorban. A politikai pártoknak el kell ismerniük a lelkészeknek azt a jogát, hogy a parlamentben a felkészerve-

zetek által kijelölt egyének képviseljék őket, akiket viszont meg fognak foszani mandátumuktól, ha politikai pártok szolgálatába szegődnek és ezzel kötelességüktől eltérnek. Vartolomeu püspök hangsúlyozta, hogy programját országossá fogja tenni és azokat a pártokat, amelyek ezt magukévá teszik, teljes erővel támogatni fogja egész egyházmegyéjének papságával együtt.

— György király ma indult el Angliából hazájába. Londonból jelentik: György görög király kíséreléssel ma indult el Angliából. Csütörtök délután a király felkereste Lavalt, szombaton ebédre hivatalos Lebrun közársasági elnököt s szombat este tovább utazik Firenzébe.

Peer Gynt

„Brand”. Az örökbecsű remekmű vászonképben, 382 lap 99 lej LEPAGE-nál Cluj. Postán utánvét-el. — Kérje az új könyvek ingyen jegyzékét.

SPORT

Otvenháromezer lej hátralékért perli Barátky a Crisanat

Barátky a Venusban?

Cluj, november 14. (Az Uj Kelet tud.) Nem egyszer adunk már hírt arról, hogy Barátky, az oradeai Crisana centercsatára peres viszonyban van egyesületével fizetésének pontatlan folyósítása, valamint tekintélyes hátraléka miatt. Barátky végül is követelésével a labdarúgószövetség tanácsa mellett működő likvidációs bizottsághoz fordult, amely több ízben foglalkozott Barátky reklamációjával, míg legutóbb hivatalos uton a Crisanától bekért Barátky szerződését.

A likvidációs bizottság most újabb határozatot tűzött ki a Barátky-ügy tárgyalására. Az ügy november 23-án Bucarestben ismét napirendre kerül és az ülésre meghívás: nyert Barátky is. Minthogy pedig a nap szombatra esik, míg vasárnap a Crisana Bucarestben bajnoki mérkőzést játszik, az ügy minden valószínűség szerint, minthogy Barátky megjelenésének semmi akadályja, ezuttal véglegesen el fog dőlni.

Bucuresti tudósítónk jelentése szerint egyébként Barátky ügyében a bizottság, amennyiben a követelés, illetve a reklamált 53.000 lej jogosságát, valamint a pontatlan fizetés tényét megállapítja, csak egy dolgot tehet, nevezetesen, hogy Barátky szerződését hivatalból, a Crisana hibájából megsemmisíti. Amint egyébként Barátky akar is, mert régi terve, hogy oradeai egyesületét megváltja és a fővárosban telepedjék le. Magánúton nyert értesülésünk szerint Barátky a Venusba kíván a jövő szezonban játszani és a Venus hajlandó is lenne Barátky anyagi igényeit kielégíteni. Barátky egyébként szűk körben ki is jelentette, hogy november 24-én Bucarestben utoljára játszik a Crisana színeiben.

Nemcsak a bírók, — de a központi bíróbizottság intézménye is rossz. Tudósítónk jelenti: A múlt héten Bucarestben lejátszott CFR—Kinizsi mérkőzésre ismeretlen a bíróbizottság Seliceanu cluji bírót küldte ki. A kiküldetés annak rendje szerint meg is jelent a hivatalos lapban. Az utolsó pillanatban azonban Seliceanu táviratot kapott Bucarestből, mely szerint kiküldését visszavonták. Seliceanu, minthogy kiküldetését hivatalosan kapta, nem vette tudomásul a szabálytalan lemondást és leutazott Bucarestbe, ahol azonban tudomására hozták, miszerint a Kinizsi kifogást emelt ellene és így a bíróbizottság kiküldetésétől eltekintett. Seliceanu az önkényes döntést nem vette tudomásul és sérelmével az interimár bizottsághoz fordult, amely megállapította, hogy miután a Rombolban megjelent Seliceanu delegálása, egyik félnek sem állott jogában ellene kifogást emelni, így jogtalan volt Seliceanu helyettesítése. A döntés alapján a központi bíróbizottság Seliceanu költségeinek megtérítését határozta el, valamint az ügyben szabálytalanul eljáró Radulescu fejelemi elé állítását mondta ki, egyben Seliceanuvval szemben jegyzőkönyvben fejezte ki sajnálatát.

A Venus 300 lej prémiumot adott a Gloria játékosainak a Ripensia felett aratott győzelemük után. A fővárosi Venus sportegyesületnek, amely — mint ismeretes — a bajnokságra tör, nagy érdeke, hogy a riválisai pontot veszítsenek. Ezért a Venus vezetősége még az elmúlt hét folyamán prémiumot ajánlott fel a Gloria játékosainak arra az esetre, ha legyőzik a timisoarai Ripensiat. A Gloria vasárnap legyőzte a Ripensiat, mire a Venus fejenként 300 lej prémiumot fizetett a győztes Gloria legénységének.

Munteanu Romania és Jordachescu Venus játékosokat brutális játékért 8—8 napra felfüggesztették. A vasárnapi Venus—Romania mérkőzésen történt incidensek ügye került tegnap a Nemzeti Bajnokság bizottsága elé. Munteanu Romania játékosát, aki a 16-on belül beletalpalt P. Vačov mellébe, valamint Jordachescu Venus kapust, aki szándékosan orra ütötte az öt védésben akadályozó Felecan II-öt, 8—8 napi felfüggesztésre ítélte, míg Fried és Sfera, akik a pályán bántalmazták egymást, csak dorgálással uszták meg. Ugyanezen ülésen Creteanu, a Juventus kapusának játékjogát is felfüggesztették 8 napra brutális játék miatt.

Makkabi—Juventus barátságos mérkőzés lesz vasárnap Bucarestben. A mérkőzést délelőtt fél 11 órakor a Makkabi-pályán játsszák.

Kiküldték a vasárnapi bajnoki mérkőzések bíráit. A vasárnapi bajnoki mérkőzéseket a következő bírók vezetik: Crisana—Universitatea Clujon Milivoi Timisoara, Romania—Ripensia Timisoaran Tica Ilescu, Venus—AMTE Aradon Seliceanu Gligor Cluj, NAC—

Unirea Tricolor Bucarestiben dr Ciurel Ihe Cluj. A B) ligában: Brasovia—Tricolor Brasovban Ceareanu Bucaresti, ILSA—UDR Timisoaran Voicu Craiova.

A magyar nemzeti bajnokságban vasárnap a következő mérkőzéseket játsszák: Soroksár—Törekvés, Szeged—Hungária, Újpest—Kispest, Budafok—Attila, Bocska—Phöbus, III. kerület—SBTC, Ferencváros—Budai 11.

A jéghokki Európa Kupa „Középeurópai-nak” elnevezett két csoportját a következőképpen állították össze: I. csoport: Wiener

EV, LTC Prága, Francois Volants, HC Brüsszel. II. csoport: BKE Budapest, EKE Wien, Telefon Club Bucaresti, Rapid Prága.

Manchesterben a Manchester City futballcsapata a Prága színeiben turázó csehszlovák válogatottat 20 ezer néző előtt 4:1 (1:0) arányban legyőzte.

Edinburghban ligabajnoki válogatott mérkőzések során ma a skót csapat az ir válogatottal került szembe 28 ezer főnyi közönség előtt. Győzött a skót válogatott 2:1 (0:0) arányban.

Szombaton este viszontlátjuk Sidy Thalt egy kiváló együttes élén

Cluj, november 14. Szombaton, e hó 16-án este viszontlátjuk a cluji Magyar Színházban Sidy Thalt, aki időközben hatalmas sikereket aratott a fővárosban. Négy olyan darabban fog játszani, amelyeknek áttűt sikeréről a bucuresti sajtó a csodálat és lelkesedés hangján írt. A fiatal, nagylehetségű primadonna egészen új oldaláról mutatkozik be ezekben a darabokban, amelyekre joggal kíváncsi a város műértő közönsége.

Sidy Thal az „Utolsó tánc” című darabban

fog első ízben vendégszerepelni. Ezután „Önagysága karriert csinál” című operettben mutatkozik be, majd „Urke Nahalnik” című darabban mutatja kivételes képességeit.

Cluji vendégszereplését az „Aralan” c. mű szenzációs darabban fogja befejezni. Sidy Thal társulata az ország legjobb művészi erőit egyesíti magában és zenekara a legújabb jiddis zenét szolgáltatja. A művészi vezetés Adolf Teffner kezeiben van.

KÜZGAZDASÁG

Amnesztiát az importőröknek!

Revizió alá veszi a jegybank az importőrök külföldi devizákban eszközölt kifizetéseit. Újabb devizarendszabályok

A Banca Nationala elhatározta, hogy az importőrök által 1932 február 29 óta amikor az első valutaris megszorítások életbeléptek, a külföldi devizákban eszközölt kifizetéseket revizió alá vonja. A revizió folyamán annak megállapítására fognak törekedni, hogy az importáló cégek nem-e eszközöltek külföldre kifizetéseket a Bancanat előzetes jóváhagyása nélkül. Ezen visszamenő hatállyal kiadott rendelkezés nagy nyugtalanságot keltett az érdekelt vállalatok körében. Az Ugir a napokban tartott értekezletén Rappaport, a Zimmer et Co. gyár igazgatója azt proponálta, hogy azon cégek számára, amelyek kötelezettségeik teljesítésére autorizáció nélkül kifizetéseket eszközöltek amnesztiában részesüljenek.

A Nemzeti Bank tudomására adta az összes importőröknek, akik devizajog nélkül kaptak a kontingentálási hivataltól behozatali engedélyeket, hogy 7 napon belül jelentkezzenek a Jegybanknál, vagy annak fiókjainál a behozatali okmányok megsemmisítése céljából. A nem jelentkezők devizakihágást követnek el. Ez a rendelkezés igen sok importőrt súlyosan érint. Köztudomású, hogy ily engedélyeket nem egyes importőrök, hanem egyes közvetítő cégek kaptak, mely cégek hatalmas feláron adták el az importőröknek ezen engedélyeket. A Bancanat ellenőrzési osztálya most nem azok ellen fordul, akik az ily engedélyeket kiadták és megszerették, hanem azok ellen, akik abban a hiszemben voltak, hogy jogos importengedélyeket vásárolnak.

A Bancanat körlevélben felhívta az autorizált pénzügyeteket, hogy az érdekelt importőrök kérésére adjanak igazolást arról, hogy az importőr eleget tett azon korábbi rendelkezésnek, mely szerint köteles volt október 15-ig angolországi tartozásainak ellenértékét 44 százalékkal felárral együtt, teljes összegében befizetni. Angolországból behozatali engedélyt csak az ily bizonyítvánnyal rendelkező cégek kapnak a jövőben.

A Bancanat körlevélben felhívta az autorizált pénzügyeteket, hogy az érdekelt importőrök kérésére adjanak igazolást arról, hogy az importőr eleget tett azon korábbi rendelkezésnek, mely szerint köteles volt október 15-ig angolországi tartozásainak ellenértékét 44 százalékkal felárral együtt, teljes összegében befizetni. Angolországból behozatali engedélyt csak az ily bizonyítvánnyal rendelkező cégek kapnak a jövőben.

Árlejtések

November 19-én a brasovi városházán árlejtést tartanak 2 ezer köbméter tűzifa eladása céljából. — November 18-án a zlatnai városházán árlejtés útján értékesítenek 800 öl elsőosztályú tűzifát. — November 20-án a somesmegeyi Top község hivatalos helyiségében árlejtést tartanak a vadászati jog három évi bérbeadása céljából. — November 16-án a timisoara-cetatei görög keleti egyházközség hivatalos helyiségében árlejtést tartanak emplotépi munkálatok vállalatbaadása tárgyában. Előirányzat 34 millió lej. — November 28-án a severinmegeyi Sântmarghita község hivatalos helyiségében árlejtést tartanak a községi iskola építési munkálatainak vállalatba adása érdekében. Előirányzat 637 ezer 457 lej. — November 20-án a timisorontalmegyei Pădureni mén-telep gazdasági hivatalánál árlejtést tartanak a következők beszerzésére: 290 ezer kgr. zab, 360 ezer kgr. szalma, 100 ezer kgr. széna szállítása érdekében. — November 28-án a násaudmegeyi mureseni bargauii községi házában árlejtést tartanak 82.98 hektár erdőterület kitermelése céljából. — November 15-én a balamarei helyorség parancsnokságánál árlejtést tartanak fűszer és liszt beszerzése céljából. — November 27-én az aradmegeyi prefektúrán árlejtés útján adják vállalatba 3 évi időtartamra a megyei utak kavicsszállítását. — November 25-én a Lugoj városi villamosművek igazgatóságánál árlejtést tartanak 270 ezer kgr. motorina és 2500 kgr. Diesel-olaj beszerzése céljából. — November 20-án a RIMMA központi vezér-

igazgatóságánál Bucarestben árlejtést tartanak a zlatnai üzemek részére szállítandó 240 tonna szulfát beszerzése céljából. — November 18-án a tárnavamaregyei Arghita község hivatalos helyiségében árlejtés útján értékesítenek 2583 darab tölgyfát. — November 30-án a bistriai városházán árlejtés útján adják bérbe a városi vadászati jogot. — November 18-án az oradeai városházán árlejtést tartanak a városi villamosművek részére szállítandó 12 ezer tonna prima tűzifa beszerzése céljából. — December 2-án a bihormegyei Sorsigh község hivatalos helyiségében árlejtés útján adják bérbe a községi vadászati jogot. — November 19-én a CFR központi vezérigazgatóságánál Bucarestben árlejtést tartanak 1 millió 500 ezer darab tölgyfatraverz beszerzésére. — November 15-én a cluji kerületi erdőigazgatóságnál árlejtés útján értékesítik a Terbus-Reghin CAPS állami üzemből eladásra kerülő 9000 kgr. Griffing kerék, 2 ezer kgr. használt „U” vas és 600 kgr. gáteranyagot. — December 15-én a sátmarmegyei Atca község hivatalos helyiségében árlejtés útján adják bérbe a községi vadászati jogot. — November 16-án a caransebesi közbirtokosság hivatalos helyiségében árlejtést tartanak 349.07 hektár erdőterület kitermelése tárgyában. — November 19-én a közmunka és közlekedésügyi minisztériumban Bucarestben árlejtést tartanak a blaj—balauseni utvonali kavicsozási munkálataira. — December 3-án a közmunkaügyi minisztériumban Bucarestben árlejtés útján adják koncesszióba a Baciu M.—Grosi—Dumbravița—Carbunari—Schwerfelbad—Rente—Copalnic—mănăstur—Rusur—Târgu-

Lapusului-utvonalon történő autószerelési szállítást. — November 26-án a Gheorghe városházán árlejtés útján értékesítenek 2000 öl elsőosztályú tűzifát. — November 20-án a sátmari városházán árlejtés útján értékesítenek különböző városi tulajdonban levő telkeket. — November 11-én a targonmuresi városházán árlejtés útján értékesítik a városi gázvezeték egész berendezését. — November 19-én a Vaslui városházán árlejtést tartanak az Apa erdőrézben levő 750 öl tűzifa és a Vaslui Apa erdőrézben levő 400 öl épületfa értékesítése tárgyában.

Konverzióra jogosultak a mezőgazdasági szeszgyárok

A konverziós jogosultság szempontjából a mezőgazdasági szeszgyárak helyzetét a törvények különbözőképpen itélik meg. Tegyük fel, hogy a mezőgazdasági szeszgyár tulajdonosa ipari, illetve kereskedelmi vállalatnak tekintendő és alapon nem jogosult a konverzióra. A törvényi tábla II. székciója 338—935 sz. cikkében a mezőgazdasági szeszgyáros mezőgazdasági minősítést és mezőgazdasági konverzióra jogosultnak tekintik. Az indoklás szerint a mezőgazdasági szeszgyár a mezőgazdasági egyik mellékfoglalkozása, melynek célja földirtok gazdaságosabb kihasználása, a lattenyészés és hízalás. Ezek szerint a mezőgazdasági szeszgyár tulajdonosa nem a keres, hanem mezőgazda és ily értelmű konverzióra jogosult.

Uj esztendőig is kihúzódhat a Dermatagyári sztrájk?

Tisztviselőket állított be a gyár a sztrájkoló munkások helyére

Culj, november 14. (Az Uj Kelet tud.) Dermatagyári sztrájk befejezéséhez egy re semmi remény nincs. Tegnap újabb tettek a tárgyalásokat a Munkaügyi Inspektorátuson, de éppen olyan eredménytelenek fejeződtek be, mint az eddigiek. A tárgyalásokon ismét megjelent Ivan, a Dermatagyári kára és most is munkára szólította a sztrájkolókat. A tárgyalásokat vezető munkásbizottság azonban hallani sem akar arról, hogy a munkások az igazgatóság felhívás mellett vegyék fel a munkát.

Egyelőre azonban a gyár sem hajlandó semmi engedményre, amár nagyon nagy rokat okoz a munka hosszú szünetelése. A sztrájkot a gyár úgy segítette magán ideiglenesen, hogy tisztviselőkarának egy részét munkára állította be a műhelyekbe.

A munkások nagy nélkülözések között élnek, de még így sem hajlandók engedelmessé válni, amit véleményük szerint nem is kívánják a gyár, mert az áruk állandó emelkedése miatt csak létminimumot akarnak biztosítani maguknak. Ha az igazgatóság nem fogadja el a munkások követeléseit, akkor sztrájkban lehet arra, hogy ez a sztrájk elhosszabbodik az új esztendőig. A két szembenálló szempontra folytatja a tegnap abbahagyott tárgyalásokat.

— A megértő emberek felé. Szőke, fiatal asszony, az egykori szépségnek vonásai szomorú arcában, két gyermek anyja jött szerkesztőségbe, hogy elsirja szerencsétlenségét. Férje, szorgalmas, igyekvő kereskedő két évvel ezelőtt megbetegedett tuberkulózisban és azóta minden kis vagyon elhasználta kezeltében. Most már úgy áll a család, hogy két kiskorú gyermeküket sem tudják iskoláztatni. A szegénység poklához odaszórá a betegség borzalma. Mi is kértük vele együtt a jószívű embereket, vonjanak meg maguktól egyszer-egyszer egy fő ösztönélvezetet és a megtakarított pénzből adjanak a család felségélyezésére. Az Uj Kelet hívtala közvefűti a jétékony adományokat hírlapilag nyugtázza.

PROTHESE 1935

Prof. Balters: Theorie und Praxis der totalen und partiellen Proteze 1936 Lei 450. — K. ten—Schroeder: Kronenersatz 1936 Lei 500. Utánvétellel küldi

LEPAGE, Cluj

Kérjen ingyen fogorvos jegyzékét.

A valutapremiános rendszer bukása után

Ismét szemben állnak egymással a kormány tagjai a külkereskedelmi és devizakérdésben

Bucaresti, november 14. A külkereskedelmi, a devizaállomány és a lej árfolyamának kérdéskomplexuma gördítette eddig a legnagyobb akadályokat a liberális kormányzás útjába. A liberális párt, amely mint a román polgárság lapja, a gazdasági és pénzügyi kérdések nagy szakértőjeként szerepelt a román közéletben, egyszerűen képtelennek bizonyult arra, hogy ezzel a problémával megbirkózzék. Costinescu dr személyében már a negyedik liberális politikus vezet az ipari és kereskedelmi tárca ügyeit és a jelek szerint Costinescu dr perspektívái sem sokkal rózsásabbak, mint aminők mellett elődei dolgoztak.

A helyzet tényegesen az, hogy az ország kereskedelmi élete jelentős mértékben a külfölddel való kapcsolatoktól függ. Az elmúlt két esztendő folyamán egyik rendszert a másik után próbálták ki, mindegyiknek voltak hívei és ellenségei a kormányban és általában ez a kérdés volt az, amely később több táborra osztotta a kormány tagjait. Legutóbb Dinu Bratianu, a párt elnökét kérték fel döntőbíróként a külkereskedelmi és devizarendszer kérdésében egymás ellen hadakozó miniszterek. Elhatározták, hogy egyelőre fenntartják a jelenlegi valuta-premiános rendszert, amelyen legfeljebb bizonyos technikai változtatásokat eszközölnek. Costinescu dr azonban nyilván nem vette tudomásul Dinu Bratianu döntését, mert a Luptának adott nyilatkozatában, amelyet annak idején ismertettünk, kijelentette, hogy vagy elfogadják javaslatát a devizakereskedelem szabaddá tételére vonatkozólag vagy pedig beadja lemondását.

A Banca Nationala — mondotta az iparügyi miniszter — nem tehet arról, ha az exportőrök hónapos késedelmeskedéssel kapják meg a jegybanknál deponált devizák ellenértékét. A jelenleg érvényben levő külkereskedelmi és devizarendszer az oka ezeknek a visszásságoknak, amelyek megbékélyezték a kivitelét. Az egyetlen megoldás: a szabad devizaforgalom. Ha az exportőr tudni fogja, hogy a kiviteléből származó devizáért legalább megközelítően megfelelő értékű lejt kap, úgy nem fog többé az emberek érdekében állni az, hogy a kivitelből származó devizák egy részét vagy nagyrészt eltitkolják és törvénytelen uton használják fel. Az importőrök is könnyen fognak beszerezni a devizát a mos: érvényben levő szabad forgalmi árakhoz közelálló árfolyamokon. Ha kezdetben a devizák a jelenlegi 44 százalékos prémiumnál is drágábbak lesznek, a kereslet és kínálat törvénye alapján rövidesen lényegesen megolcsulnak a devizák, miheyst az eképpen fokozott kivitel révén a jelenleginél jóval több deviza fog a piacra kerülni.

Costinescu dr a deviza kezelését: devizahivatalra kívánja bízni, amely a devizák egy részét hivatalos árfolyamon átadja a Banca Nationalának az állam céljaira. Ezzel természetesen időszzerűlenné válik a 44 százalékos prémium is. A premiános rendszer a kül- és devizakereskedelmet teljesen a kormány, illetve a Banca Nationala hatáskörébe helyezte.

Idestova egy hónapja már annak, hogy a kormány új megoldás irányában tapogatózik. Azok a tényezők azonban, amelyek a kormány gazdasági politikáját irányítják, ismét szembekerültek egymással. Costinescu dr most ugyanazt az álláspontot képviseli, amely miatt annak idején Manoescu-Strungat lemondatták. A jelenlegi kereskedelmi miniszter is konfliktusba került ugy Antonescu pénzügyminiszterrel, mint Mitica Constantinescu bankkormányzóval. Ugy látszik, hogy ha a személyek változnak is, a helyzet ugyanaz marad: más álláspontra helyezkedik a kereskedelmi miniszter és más szemzőből nézik a dolgot a kormány pénzügyi politikájának exponensei: a pénzügyminiszter és a bankkormányzó. Costinescu dr hangsúlyozza, hogy arannyiban nem teszik szabaddá a devizakereskedelmet, lemond méltóságáról.

Ez azután politikai színezetet ad ennek a par excellence gazdasági és pénzügypolitikai kérdésnek. A kormány másfél év óta képtelen egységes irányítás és direktívák alá helyezni az ország gazdasági és pénzügyi életét. Ez volt az oka a sorozatos rendszerváltozásoknak, amelyek viszont súlyos zavarokat idéztek elő az ország gazdasági életében. Costinescu dr állásfoglalását tehát nemcsak a külkereskedelem és a devizaforgalom problémáit nyitja meg, hanem komoly politikai következményekhez is vezethet.

Solvolith

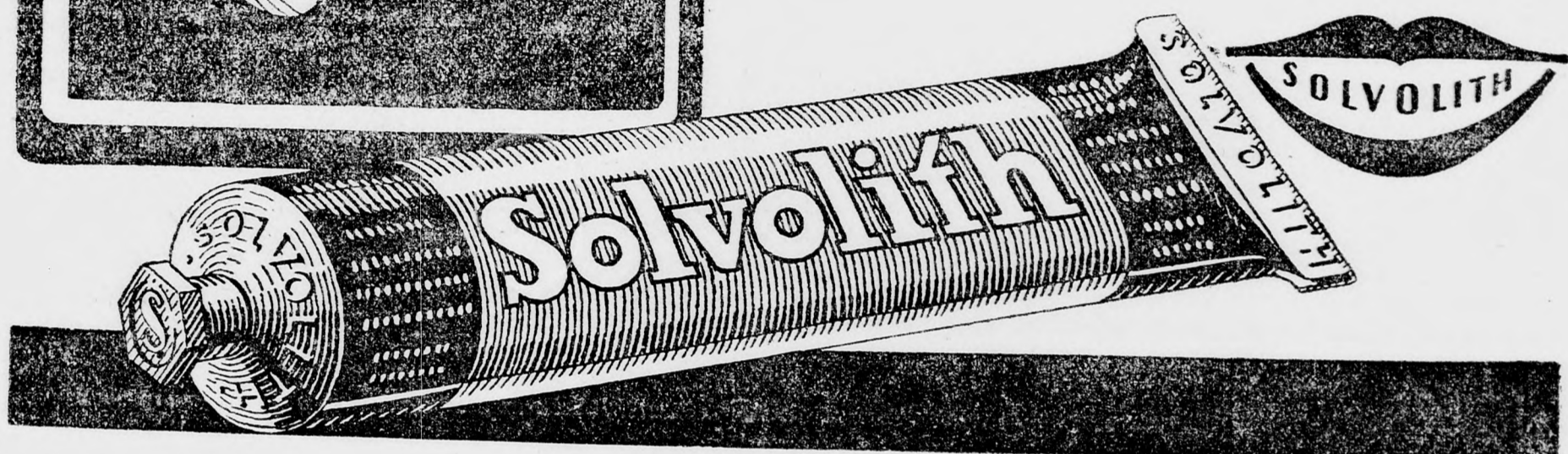
A Solvolith-Fogpép 35 év óta kipróbált védőszer fogkő ellen. Egyedül a Solvolith-Fogpép tartalmaz természetes

Karlsbadi Forrásót

A Solvolith-Fogpép naponkénti használat mellett meglazítja a fogkövet és megakadályozza új képződését.

A Solvolith-Fogpépet

orvosok ajánlják. A Solvolith-Fogpép az ideális fogápolószer fiatalok és öregek számára.

A vizsgálóbíró szabadlábra helyezte Buntica Vasile özvegyét

Stefănescu Goanga egyetemi rektort hallgatta ki tegnap, Barbateiu vizsgálóbíró

Cluj, november 14. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap reggel újabb szenzációt hozott a Buntica ügyben Stefănescu Goanga clujai egyetemi rektor kihallgatása. A vizsgálat már régebben tervbe vette a rektor kihallgatását, akiről tudvalevőleg olyan hírek keringtek, hogy közelebbi ismeretségben volt a tragédia főszereplőjével: Pintiliescu-Buntica Vioricaval. Reggel kilenc órára tűzte ki Barbateiu vizsgálóbíró ezt a kihallgatást, de csak 10 órakor érkezett meg Stefănescu Goanga, aki több, mint egy fél órig tartozkodott a vizsgálóbíró szobájában. Hogy mit mondott a vizsgálóbírónak a Buntica ügy nagy feltűnést keltett tanuja, az nem szivárgott ki a párnázott ajtó mögül. A clujai egyetem rektora láthatólag idegesen hagyta el a vizsgálóbíró szobáját. A folyosón az újságírók intézték hozzá a kérdések pergőtűzét, akiknek nyomtatékosan hangsúlyozva kijelentette, hogy semmi közelebbi kapcsolat nem volt közte és Bunticáné között.

Távozása előtt különös incidens játszódott le a törvényszék második emeleti folyosóján. Az egyik fotóriporter, felhasználva az alkalmat, hirtelen elraktintotta fényképezőgépét. Stefănescu észrevette a mozdulatot. Hangos szóval tiltakozott a „merészség” ellen, majd visszafordult a vizsgálóbíró szobájába, ahol orvoslást kért a sérelemre. Barbateiu rendeletére azonnal elkobozták a peches fotóriporter fényképezőgépéből a filmszalagot. A rektor ezután megnyugodva elhagyta a törvényszék épületét.

A tegnapi nap folyamán három orvost hallgatott ki a vizsgálóbíró. Az egyik dr. Mátyás Mátyás, akinek szanatóriumába a tragédia után beszállították Bunticánét. Dr. Mátyás vallomást tett az asszony akkori állapotáról. Ugyancsak kihallgatták dr. Mátyás Teréziát, aki szintén a Mátyás szanatóriumban teljesít orvosi szolgálatot. Utánuk dr. Mendelovics belgyógyászt hallgatta ki a vizsgálóbíró, aki régebben kezelőorvos volt Bunticánénak.

Több tanuvallomást tett arról is, hogy Rónai Antal az Opera volt karmestere, akinek Bunticánéhoz való kapcsolatáról beszámoltunk, a Mátyás szanatóriumban is többször meglátogatta az asszonyt.

Utoljára egy Rosenberg Tibor nevű fiatalembert hallgattak ki tegnap, aki azt vallotta — állítólag — a vizsgálóbíró előtt, hogy egy nappal a tragikus eset bekövetkezése előtt Buntica említette neki, hogy revolvért vett.

A vizsgálóbíró ezután ismét Bunticánét hívatta, akit börtönőr kíséretében vezetnek be. Az asszony több órán át tett ismét vallomást.

A kiszivárgott hírek szerint Bunticáné többek között azt vallotta újlag is a vizsgálóbíró előtt, hogy férje próbálgatta az előző nap vásárolt revolvért a fürdőszobában és így sült el a fegyver. Az előzőleg kihallgatott Rosenberg Tibor vallomása

itt megerősíteni látszik az asszony vallomását. Feltehető ugyanis, hogy Buntica valóban próbálgatta revolverét, amit nemrégiben vásárolt.

A folyosón feszülten várakozó újságírók most újabb szenzációs fordulatnak lettek szemtanúi. Bunticáné kilépett a vizsgálóbíró szobájából, de ahelyett, hogy balkézfelé, a fogház ataja irányába vette volna útját, sápadtan és börtönőr kísérete nélkül a kijárat felé igyekezett. Percek alatt futótűzként terjedt el a hír, hogy Bunticáné Vintiliescu Vioricat szabadlábrahelyezték.

Hogy a további vizsgálat mit hoz, azt egyelőre nem lehet tudni, annyi azonban bizonyos, hogy ha az asszony valóban olyan ártatlan ebben az ügyben, mint ahogy vallja, akkor minden ok nélkül került tarka multja a legszélesebb nyilvánosság elé.

Titkos szerződés készül az Egyesült-Államok, a Szovjet és Kína között

Ujra elmérgesedik a japán-kínai viszony

LONDON, november 14. A tokiói lapok azt az értesüléseiket közlik, hogy az Egyesült Államok, a szovjet és Kína között titkos szerződés létrehozásának előkészületei folynak. A japán sajtó a kínai pénzügyi fordulatot kapcsolatban támadja Angliát is s megállapítja, hogy a jelek arra vallanak, hogy a japán-kínai viszony újra elmérgesedik.

A bukovinai metropolita távirata Niemerower főrabbihoz

Bucuresti, november 14. Niemerower szenátor és főrabbi két táviratot kapott a bukovinai metropolitától. Az első táviratban Visarion Iuiu metropolita meleg köszönetének ad kifejezést, hogy résztvett

beiktatási ünnepségén. A másik távirat így szól: Mélyen sajnálom az incidenst, amelyben Cernautiban része volt és megvetem támadójának viselkedését.

BER 15.
autó-szemé...
a Gheorgh...
esitének 23...
atmari vár...
nek külön...
keket. — D...
árosházán...
rosi gázgy...
19-én a br...
nak az Apa...
és a Vala...
illetfa érté...
sultak szesz...
szempontj...
helyzetét a...
meg. Tök...
at a mező...
ipari, illet...
tendő és...
óra. A br...
5 sz. dönté...
ros mező...
ági konver...
okolás szer...
mezőgazdas...
nek célja...
asználása, ...
szerint a m...
osa nem ip...
telmű konve...
is ki-
rmala-
k?
a gyár
helyére
Kelet tud...
éséhez egy...
ap újból f...
ügyi Insp...
redménytel...
k. A tárgya...
Dermata...
szóltotta fel...
vezető m...
ak akar ar...
ság feltéte...
nem hajlan...
nyon nagy...
tünetése. B...
gán ideigle...
ny részét m...
sek között...
engedmény...
m is kíván...
melkedése...
ak biztosít...
nem fogia...
t, akkor sz...
zárják elh...
szembenáll...
abbahagy...
Szöke, fia...
ek vonásai...
anyja jött...
szerecséte...
vő kereske...
tuberkuló...
yon eluszo...
áll a csalá...
t sem tudja...
dához odas...
Mi is kérj...
ke, vonjan...
egy fő ösleg...
szből adjana...
Uj Kelet kiad...
mányokat...
1936
is der tota...
480. — K...
1936 Lei 38...
Cluj
egyzéket.

Költők segítenek

Novellás kötet, *Dichter helfen* a címe és a zürichi *Oprecht-Verlag* adta ki. Tizenhat író fogott benne össze, hogy segítsen a német emigráció kenyértelemné vált intellektuális jövédelmére. A genfi Comité international pour le placement des intellectuels refugiés-t illeti.

Ez a négy sor áll az élén:
Denk ich an Deutschland in der Nacht,
Dann bin ich um den Schlaf gebracht,
Ich kann nicht mehr die Augen schlissen,
Und meine heisse Tränen fließen.

Ezeket az üde, ezeket az egészen mai sorokat *Heine* írta. Száz esztendősek tehát. De hűségesen tükrözik nemcsak a 100 év előtti, hanem a mostani emigráció lelkét is.

A novellák élé *Rappard* svájci professzor irt előszót. Okosan, szépen, meleg szókkal magyarázza meg a könyv célját. Ezekkel a fogas kérdésekkel kezd: Van-e még humanizmus? All-e még a műveltek kulturális világközössége? De nem fecsérrel sok szót elvont problémák megoldására. Gyakorlati célok érdeklik ezuttal. Az, hogyan lehetne munkalehetőségekhez, kenyérhez juttatni a német emigránsokat, a német lelketlenség áldozatait. Megállapítja: *Többnyire zsidók ezek a szerencsétlenek. Egyetlen bünnük van: az, hogy zsidóknak születtek.* Néha azonban ugynevezett tisztavérű árják a menekülők; ezeknél a politikai meggyőződésben a bibi. De olyanok is akadnak köztük, akik se nem zsidók, se nem szocialisták, vagy — uram bocsássa! — kommunisták, még csak egy pacifista egyesületnek sem voltak a tagjai; a rendőrség sem háborgatja őket. De nem bírják el a gyűlöletszításnak és a szabadságnélküliségnek azt a tisztátalan levegőjét, amely a mai Németországra nehezedik; képtelenek a Hitler Németországában élni.

A korlátlan szabadság boldog hazájában élő professor elbámul a közléseiken. Megborzongatják a rémtettek, amiknek a menekülők által hírét veszi. De még sem a rémségek a legnagyobb megle-

petése, hanem az a törhetetlen ragaszkodás, az a rendületlen szeretet, amelylyel hazájuk iránt ma is viseltetnek.

A genfi Comité ezeknek a szerencsétleneknek felsegítésére alakult. Kenyérhez igyekszik juttatni az egyetemi műveltségű menekülőket. Az egyiket utiköltséggel látja el, hogy eljuthasson az új lakóhelyére, ahol már állás várja a Comité jóvoltából. A másik esetben kiegészíti az új viszonyok közé sodródott intellektuel egyelőre alacsony összegű fizetését. És így tovább; sokféle esetben, ezernyi variáción keresztül. Mindehhez a Comitének persze pénzre van szüksége. A pénzgyűjtésnek egyik módja ez a könyv is, mely 16 írónak a Comité rendelkezésére bocsátott 16 novellájából tevődik össze.

A kötet írói sokféle nyelven írnak, más és más a politikai hitvallásuk, sokféle ország a hazájuk és sokféle miliőben játszik történetet, amit elmondanak. Ami össze kapcsolja őket: a segítség nemes szándéka.

A sort az ábécé jóvoltából *Adersen*, a dán proletáriátus regényírója nyitja meg egy jütlandi történettel. Utána egy jiddis író, a mi *Salom Aschank* következik. A párizsi orosz emigráció egy tragikomikus figurájáról humorizál széles jókedvvel, a volt kormányzó fura esetét mondja el, aki szakáccsá vedlett egy városabeli zsidó vendéglősnél. Hajdani egyenruhájának varázsa azonban az elmúlt idők hangulatába sodorja vissza, nagyási hőbortba hajszolja... Francia írók vidám afrikai és háborzongató mexikói egzotikumokról kerítették egy-egy novellát. A legnagyobb számmal persze a németek vannak a kötet írói között képviselve. A két Mann-fivér és Emil Ludwig halad az élükön, csupa világhíresség tehát. Nekem azonban történetesen nem az ő írásaik, hanem *Glaesner* Kirschenfest című novellája tetszett a legjobban. Peregrinus történet, csupa földszag, csupa természetesség és őszerejű egyszerűség... A svéd irodalmat *Selma Lagerlöf* képviseli. Magdolna történetét írta meg megkapó új változatban

a novellájában, mely — nyugodtan állíthatom — a kötet legtekélyesebb alkotása. De akad amerikai (Sinclair, akinek a zsidó iskolásgyerekekről is van mondanivalója) és olasz (Silone) is a kötet szerzői között.

Gondoljunk a bevezetés idézett megállapítására: Többnyire zsidók ezek az intellektuális földönfutók. Egyetlen bünnük, hogy zsidóknak születtek. És vásároljuk meg minél többen ezt a *Dichter helfen* című kötetet. Hogy minél hathatóbb segítség sarjadjon a 16 költő nemes szándékából.

(g. s.)

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROMÁN OPERA MŰSORA

Pénteken, november 15-én: Vig özvegy.
Vasárnap, november 17-én (matiné): Vig özvegy.

Vasárnap, november 17-én délelőtt 11 órakor: „Gheorghe Dima“ filharmonikus társaság szimfonikus hangversenye.)

Hétfőn, november 18-án: Szimfonikus hangverseny. (Ungár Imre zongoraművésszel)

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, pénteken premier: Felhívás a keringőre. Operett világságer. Fősz.: Lillian Harvey. Jön: A vihar. Az első szovjet dráma, szovjet színészekkel.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Három filmsoda. Premier: I. Repülő halál. (Fekete Solyom bandája). James Flarin. II. Három pájtás. John Boles, Pat Pateresen. III. Maglavići csoda. Juhász, aki beszélt az Is'enne. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

MUNKAS-MOZGÓ MŰSORA:

Szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton 6 és 9 órakor dupla műsor: I. A lebillcsett szenvedély. Társadalmi dráma. Főszerepők: Paul Mundi Pat. O'Brien és Barbara Stanwyek. II. A fegyház anyyala. Izgalmas bűnügyi film. Főszerepben: Boris Karloff. Helyárak: 10 és 12 lej.

Észak nomádjai

Írta: Trócsányi. Az Ahenaeum földrajzi sorozatának új kötete. Nagy album, diszkótés, 280 lap, sokszáz kép. Lei 158. A sorozat többi kötetei: Schrenzel: Abesszinia, Houben: A Déli Sark meghódítása, Houben: Az Északi Sark meghódítása, kötetje 158 lej

Lepage-nál Cluj

Postán utánvétel. — Kérjen teljes ingyen jegyzéket.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA“ iroda. Cluj, Pegele Ferdinand 116.

Komplett, alig használt kozmetikai felszerelés jutányos áron eladó. Érdeklődni „Kozmetika“ jellegre a kiadóba.

Gyönyörű, kilenc kvadratos Bokhara perzsa szőnyeg és néhány összekötő sürgősen olesón eladók. Saguna 7, kapu alatt balra.

Megbízható volt kereskedő, kaucióképes, üzleti, raktárnoki vagy bármilyen állást keres. Szíves megkeresést „Komoly“ jellegre a kiadó továbbít.

Urileány központban alkass kaphat. Cim a kiadóban.

Vesünk nagymennyiségű 11—12 kilós iparvasuti sineket, váltókat, mozdonyokat. Aszlányi Baumann, Alba-Iulia.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:

SCHERG

megint a legujabb és legszebb őszi különlegességeket hozza

férfiöltöny, ulster és téli-kabát, valamint nőikabát és ruhaszövetekben

Plaidek, takarók, szőnyegek

Gyári lerakat: Cluj, Piața Unirii 22.

PÉNTEK
Látog
Néhány me
dulója lesz
Bunin, a Ne
alkalomból
zést:
Moszkvai
idestova har
hozza és e
„Bunin? I
vály a Krim
itt Moszkvát
csak írjon,
gondoljon e
soha sem le
kérem és me
Ugy tett,
pont elfogó
kezett elosz
— Nőtlen
nehéz egyez
vele... Látó
életre rendé
helyes élete
gát, ne csü
sem az élete
zen jó embé
mellét az e
Kicsiny a
dikatu faye
láthatam,
és kemény,
volna gyern
ni, Hallottan
azzal a sajt
szerre csak
nézek, mo
egyik szobá
hogy jelen
val és élénk
— Leó
látszik elfé
Ekkor To
nánkérő, szü
zett reám,
— Nos,
gám! Adja
látogathasso
Csak annyit
életől ne va
időkre maga
a boldogság
egy-egy vil
agyamban és
toj lakását.
mámban, de
hogy most a
erre gondol
De azért
találkozni v
ban. Nagyon
Alacsony sz
tala mellett,
Kezében kic
sott. Amikor
totta a köny
meriem a ké
ujabb „Ur é
Lelkesen.
— Hagyjá
szem értéktel
ban olvasom
nek találom.
rek emberek
Abban az
toj Leó. Akk
kája Wanga.
— Micsod
— panaszko
hogy nem is
retink, addi
halál.
Kezet fogó
zak. A halot
feltöltük a
fánnak tartó
Az Orszá
Str. Saguna 7
pénteken, nov
között dr V

Költők segítenek

Novellás kötet, *Dichter helfen* a címe és a zürichi *Oprecht-Verlag* adta ki. Tizenhat író fogott benne össze, hogy segítsen a német emigráció kenyértelenné vált intellektueljein. A jövedelme a genfi Comité international pour le placement des intellectuels refugiés-t illeti.

Ez a négy sor áll az élén:
Denk ich an Deutschland in der Nacht,
Dann bin ich um den Schlaf gebracht,
Ich kann nicht mehr die Augen schlissen,
Und meine heisse Tränen fließen.

Ezeket az üde, ezeket az egészen mai sorokat *Heime* írta. Száz esztendősek tehát. De hűségesen tükrözik nemcsak a 100 év előtti, hanem a mostani emigráció lelkét is.

A novellák elé *Rappard* svájci professzor irt előszót. Okosan, szépen, meleg szókkal magyarázza meg a könyv célját. Ezekkel a fogas kérdésekkel kezd: Van-e még humanizmus? Áll-e még a műveltek kulturális világközössége? De nem fecsérrel sok szót elvont problémák megoldására. Gyakorlati célok érdeklik ezuttal. Az, hogyan lehetne munkalehetőségeket, kenyérhez juttatni a német emigránsokat, a német lelketlenség áldozatait. Megállapítja: *Többnyire zsidók ezek a szerencsétlenek. Egyetlen bűnük van: az, hogy zsidóknak születtek.* Néha azonban ugynevezett tisztavérű árják a menekülők; ezeknél a politikai meggyőződésben a bibi. De olyanok is akadnak köztük, akik se nem zsidók, se nem szocialisták, vagy — uram bocsáss! — kommunisták, még csak egy pacifista egyesületnek sem voltak a tagjai; a rendőrség sem háborgatja őket. De nem bírják el a gyűlöletszításnak és a szabadságnélküliségnek azt a tisztátalan levegőjét, amely a mai Németországra nehezedik; képtelenek a Hitler Németországában élni.

A korlátlan szabadság boldog hazájában élő professzor elbámul a közléseiken. Megborzongatják a rémtettek, amiknek a menekülők által hírét veszi. De még sem a rémségek a legnagyobb megle-

petése, hanem az a törhetetlen ragaszkodás, az a rendületlen szeretet, amellyel hazájuk iránt ma is viselkednek.

A genfi Comité ezeknek a szerencsétleneknek felségítésére alakult. Kenyérhez igyekszik juttatni az egyetemi műveltségű menekülőket. Az egyiket utiköltséggel látja el, hogy eljuthasson az új lakóhelyére, ahol már állás várja a Comité jóvoltából. A másik esetben kiegészíti az új viszonyok közé sodródott intellektuel egyelőre alacsony összegű fizetését. És így tovább; sokféle esetben, ezernyi variáción keresztül. Mindehhez a Comitének persze pénzre van szüksége. A pénzügyítésnek egyik módja ez a könyv is, mely 16 írónak a Comité rendelkezésére bocsátott 16 novellájából tevődik össze.

A kötet írói sokféle nyelven írnak, más és más a politikai hitvallásuk, sokféle ország a hazájuk és sokféle miliőben játszik történet, amit elmondanak. Ami össze kapcsolja őket: a segítség nemes szándéka.

A sort az abécé jóvoltából *Adersen*, a dán proletáriátus regényírója nyitja meg egy jütlandi történettel. Utána egy jiddis író, a mi Salom *Aschunk* következik. A párizsi orosz emigráció egy tragikomikus figurájáról humorizál széles jókedvvel, a volt kormányzó fura esetét mondja el, aki szakáccsá vedlett egy városabeli zsidó vendéglősnél. Hajdani egyenruhájának varázsa azonban az elmúlt idők hangulatába sodorja vissza, nagyvási hőbortba hajszolja... Francia írók vidám afrikai és háborzongató mexikói egzotikumokról kerítették egy-egy novellát. A legnagyobb számmal persze a németek vannak a kötet írói között képviselve. A két Mann-fivér és Emil Ludwig halad az élükön, csupa világhírűség tehát. Nekem azonban történetesen nem az ő írásaik, hanem *Glaesner* Kirschenfest című novellája tetszett a legjobban. Peregrinus történet, csupa földszag, csupa természetesség és őszerejű egyszerűség... A svéd irodalmat Selma Lagerlöf képviseli. Magdolna történetét írta meg megkapó új változatban

a novellájában, mely — nyugodtan állíthatom — a kötet legtökéletesebb alkotása. De akad amerikai (Sinclair, akinek a zsidó iskolásgyerekekről is van mondanivalója) és olasz (Silone) is a kötet szerzői között.

Gondoljunk a bevezetés idézett megállapítására: Többnyire zsidók ezek az intellektuális földönfutók. Egyetlen bűnük, hogy zsidóknak születtek. És vásároljuk meg minél többet ezt a *Dichter helfen* című kötetet. Hogy minél hathatóbb segítség sarjadjon a 16 költő nemes szándékából.

(g. s.)

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROMÁN OPERA MŰSORA

Pénteken, november 15-én: Vig özevgy.
Vasárnap, november 17-én (matiné): Vig özevgy.

Vasárnap, november 17-én délelőtt 11 órakor: „Georghe Dima” filharmónikus társaság szimfónikus hangversenye.)

Hétfőn, november 18-án: Szimfónikus hangverseny. (Ungár Imre zongoraművésszel)

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, pénteken premier: Felhívás a keringőre. Operett világszláger. Fősz.: Lillian Harvey. Jön: A vihar. Az első szovjet dráma, szovjet színészekkel.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Három filmsoda. Premier: I. Repülő halál. (Fekete Sólyom bandája). James Flarin. II. Három pajtás. John Boles, Pat Pater-sen. III. Maglavíji csoda. Juhász, aki beszélt az Istennel. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

MUNKÁS-MOZGÓ MŰSORA:

Szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton 6 és 9 órakor dupla műsor: I. A lebilincselten szenvedély. Társadalmi dráma. Főszerepök: Paul Mundi Pat, O'Brien és Barbara Stanwyek. II. A fegyház anyaga. Izgalmas bűnügyi film. Főszerepben: Boris Karloff. Helyárak: 10 és 12 lej.

Észak nomádjai

Írta: Trócsányi. Az A. henaum földrajzi sorozatának új kötete. Nagy album, diszkótés, 280 lap, sokszáz kép. Lei 158. A sorozat többi kötetei: Schrenzel: Abesszinia, Houben: A Déli Sark meghódítása, Houben: Az Északi Sark meghódítása, kötetje 158 lej

Lepage-nál Cluj

Postán utánvétellel. — Kérjen teljes ingyen jegyzéket.

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelítés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda. Cluj, Regele Ferdinand 116.

Komplett, alig használt kozmetikai felszerelés jutányos áron eladó. Érdeklődni „Kozmetika” jellegre a kiadóba.

Gyönyörű, kilenc kvadratos Bokhara perzsaszőnyeg és néhány összekötő sürgősen olcsón eladó. Saguna 7, kapu alatt balra.

Megbízható volt kereskedő, kaucióképes, utazói, raktárnoki vagy bármilyen állást keres. Szíves megkeresést „Komoly” jellegre a kiadó továbbít.

Urileány központban alkalmat kaphat. Cim a kiadóban.

Veszünk nagymennyiségű 11—12 kilós iparvasuti sineket, váltókat, mozdonyokat. Aszlányi Baumann, Alba-Iulia.

HIRDESSZEN AZ UJ KELELTBEN HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:

SCHERG

megint a legujabb és legszebb őszi különlegességeket hozza

férfiöltöny, ulster és téli-kabát, valamint nőikabát és ruhaszövetekben

Plaidek, takarók, szőnyegek

Gyári lerakat: Cluj, Piața Unirii 22.

Láto
Néhány
dülője les
Bunin, a
alkalombó
zést:
Moszkva
idestova
hozza és
„Bunin”
vagy a K
itt Moszk
csak írjon
gondoljon
soha sem
kérem és
Ugy te
pont elfo
keztél el
— Nőt
nehéz eg
vele... L
éltre res
helyes el
gát, ne
sem az é
zen jó en
mellett a
Kicsiny
döbüt fe
láthatan
és kemén
volna gy
ni. Hallo
azal a s
szerre es
nézek,
egyik se
hogy jel
val és el
— Leó
látszik el
Ekkor
naikérb,
zett reán
— No
gám! Ad
látogath
Csak ann
életől ne
időkre m
éi boldog
egy-egy
agyamban
toj lakás
mámban,
hogy mo
erre gon
De azé
találkozni
ban. Nag
Alacsony
tala mell
Kezében
sott. Am
totta a k
mertem o
ujabb „U
Lelkes
— Hag
szén érté
ban olvas
nek talál
rek embe
Abban
toj Leó.
kója Wan
— Mic
— panas
hogy nem
retünk, o
halál.
Kezet
zak. A k
feltöltöt
járnak to
Az O
Str. Sagu
pénteken.
között

HÍRÉK

Látogatás Tolsztojnál

Néhány nap múlva huszonöt éves fordulója lesz Tolsztoj Leó halálának. Ivan Bunin, a Nobeldíjas szovjet-író ebből az alkalomból írta az alábbi visszaemlékezést:

Moszkvai lakásán látogattam meg, idestova harminc évvel ezelőtt. Bejöttem hozzá és e szavakkal fogadtott:

„Bunin? Nem az apja volt, akivel találkoztam a Krímben? Régóta él itt Moszkvában? Ime, egy fiatal író! Hát csak írjon, ha az önméltóságát okoz. De gondoljon egyúttal arra, hogy ilyesmi soha sem lehet egy élet célja... Üljön le kérem és meséljen magáról...”

Ugy tett, mintha nem venné észre rop-pant elfogódottságomat, de egyben igyekezett eloszlatni zavaromat.

— Nőien ön? Vagy házas? Asszonyal nehéz egyezni, de mégis csak élni kell vele... Látom, ön egy egyszerű és dolgos életre rendezkedett be. Ez nagyon jó és helyes életelv, de ne mértezze túl magát, ne csináljon semmiféle pedantériát sem az életéből, se az írásából. Igyekezzen jó ember lenni, mert minden életmód mellett az ember ügyelhet a szívére...

Kicsiny asztal mellett ültünk egy régi óvatu fajence-lámpa fénye alatt. Nem láthattam, csak puha búzának szövetét és kemény, erős kezét, amelyet szerettem volna gyermekes megadással megcsókolni. Hallottam öreges, kissé mély hangját az az a sajátos hanghordozással... Egyszerre csak selyemsuhogást hallok. Fel-nézek, megijedtem és felálltam. Az egyik szobából egy kövér, díszes ruháú hölgy jelent meg, feltornyozva frizurá-va és élénk fekete szemekkel.

— Leó — mondotta szigorúan — ugy-látszik elfelejtetted, hogy várnak rád...

Ekkor Tolsztoj felállott és egy bocsa-nakévrő, szinte büntudatos mosollyal né-zett réám, apró, szomorú szeméből.

— Nos, a vizionlátásra, fiatal kolle-gám! Adja isten, hogy még egyszer meg-látogathasson, ha majd Moszkvába jön. Csak annyit mondd utaválsól, hogy az élettől ne várjon sokat. Azt hiszem, jobb időkre maga sem fog virradni. Nincs iga-ri boldogság az életben, csak a boldogság egy-egy pillanata. Ezekkel a szavakkal ugyanabban és szívesebben hagytam el Tolsz-toj lakását. És egész éjjel őt láttam ál-mámban, de olyan vad zavarodottságban, hogy most is fájdalmasan érzem, amikor erre gondolok.

De azért volt alkalmam még egyszer találkozni vele birtokán, dolgozószobájá-ban. Nagyon egyszerű volt a környezete. Alacsony szobában ült, egyszerű írósz-tala mellett, két gyertya fénye között. Közben kicsiny könyv volt, abból olva-sott. Amikor meglátott, zavartan elhaji-totta a könyvet a dívány sarkába. Főls-meritem a könyvben Tolsztoj akkori leg-újabb „Ur és szolga” című írását.

Lelkesen beszélt a könyvről.
— Hagyja abba — és leintett egé-szen értéktelennek itélem. Minél gyakrab-ban olvasom, annál hasznavehetlenebb-nek találom. Amióta megjelent, nem me-rek emberek közé menni.

Abban az időben sokat szenvedett Tolsz-toj Leó. Akkor halt meg hat éves fiac-skája Wangja.

— Micsoda kedves bájos gyermek volt — panaszkodott. — Meghalt! Eh, de-hogy nem is halt meg! Amíg valakit sze-regetünk, addig az illető számára nincs halál.

Kezet fogott annak jeléül, hogy távo-znak. A halott gyermekről való emlékei feltöltötték a lelkébe és e percekben pro-tyánnak tartott minden beszélgetést.

Az Országos Zsidó Párt Cluj-i Tagozatának

Str. Saguna 7 sz. alatti jogvédő irodájában pénteken, november 15-én déli 1/2-1/2 óra között dr. Weisz Miklós tart inspekción.

Megőrült egy brailai ügynök és el-vágta szállodai szobatársának a torkát

Bucuresti, november 14. A bucaresti Paris szállóban ma hajnalban véres dráma játszódott le. Tegnap este két férfi jelent meg a szállodában és szobát kért. Az egyik bejelentőlapján Pascal Emil 35 éves ügynök szerepel, a másik Marcovici Izidor 38 éves tisztviselő a Discornnál. Mindketten Brailából érkeztek. Reggel 4 órakor a hotelportást

zaj ébresztette fel, amely a férfi szobájából hallatszott ki. Betörte az ajtót és Marcovicit vérbefagyva találta a padlón, míg társa dühöngeni kezdett. Kiderült, hogy Pascal hirtelen megőrült és késével elmeszelté Marcovici nyakát. Pascalt beszállították az elme-gyógyintézetbe, míg Marcovicit haldokolva vitték a mentők egyik kórházba.

Csehszlovákiából kiutasítottak egy lengyel cserkész. Prágából jelentik: A Morawska-Ostrava-i törvényszék 18 havi fogháza és 2000 cseh korona pénzbüntetésre valamint kiutasításra ítélte Delong Jan lengyel cserkészt az államvédelmi törvénybe ütköző deliktumért.

Az amerikai flotta nagy hadgyakorlata. Newyorkból jelentik: Száz hadihajó és négyszáz repülő vesz részt a kaliforniai San Pedro öbölben ma kezdődő nagy tengeri hadgyakorlatokon.

Árvíz alatt Avignon francia város. Párizsból jelentik: Avignon városának nagy része víz alatt áll. A lakosokat csónakokon mentik ki az árból. Toulon vidékén több hidat el kellett zárni a forgalom elől, mert beomlásra fenyegetnek. La Palude mellett gátszakadás történt és a Rhone folyó elárasztotta a mezőséget. Cavaillon is víz alatt van.

A gyomorfájás, gyomornyomás, bélár-pangás, alhasi vérbőség, nagyfokú erjedés, rossz emésztés fehér nyelvépedék, kábultság, fülzúgás, halvány arcszín, migrén, kedvelen-ség a természetes „Ferenc József” keserü-viz használatával igen sok esetben hama-rosan elmúlik. Az orvosok ajánlják.

A sibiui hadbírság ítélete a timisoarai kommunisták ügyében. Sibiuból jelentik: A sibiui hadbírság tegnap hozott ítéletet a timisoarai kommunisták perében. Dudás, Bogdár és Földesi vádlottakat 7 évi börtönrre ítélték, Schön Márkust 9 évre, Eberling Gyulát 5 évre, Slovdár 22 hónapra. A vádlottakat ezenkívül nagybörtön pénzbírsággal és kár-térítési kötelezettséggel is sújtották.

Miért követeli el öngyilkosságot a iasi tisztiorvosnő. Iasiból jelentik: Jelentették már, hogy Iasiban öngyilkosságot követett el dr. Gerneafané, aki tisztiorvos volt a város-nak. Mint kiderült, az orvosnő tegnap a nyílt uccán összeszóvalkozott egy karársnőjével, dr. Borcea orvosnővel és olyan heves volt az összeszóalkozás, hogy Borceané arcultitotte dr. Gerneafané, aki tisztiorvos volt a város-eltöltötte hazulról két gyermekét: a cseléd-lánnyal együtt, majd megmérgezte magát és borzalmas kínok között meghalt. Az öngyil-kos orvosnő férje fejelentette dr. Borcea-ellen, aki felesége halálának okozója volt.

Sulyos ítélet a hotini hadbírság peré-ben. Bucurestiből jelentik: A iasi hadbírság egyhavi tárgyalás után tegnap hozott íté-letet a hotini kémkedési perben. Sacum vádlot-tat 8 évi kényszermunkára, Tuhowskyt 7 évre, Tischert 6 évre, ugyanígy Cos Iunicot is, Ansoliciucot 5 hónapra, Teodonetnek 3 hó-napra ítélték. Őt vádlottat felmentették.

Bucurestibe érkezett Románia római kö-vete. Bucurestiből jelentik: Tegnap este Bu-curestibe érkezett Lugojanu Románia római kö-vete. Érkezése kapcsolatban áll a szankciók alkalmazásával, amelyekre vonatkozólag kü-lönböző szóbeli utasítást kap a külügyminisztertől.

Sulyos büntetés vár Jacob Salomon né-met emigráns újságíró elrablójára. Bernből jelentik: Dr. Wesemann bűnperében, aki Ja-cob Salomon német emigráns újságíró né-met területre kényszerítette, ahol sokáig le-tartóztatásban volt, Bazelben decemberben fogják megtartani a fő-argyalást. A vizsgá-lati fogságban levő dr. Wesemann személyes szabadság elleni vétségért, illetve büntetés-ért fogják felelősségre vonni. Várható büntetése a törvénykönyv szerint félévtől nyolc évig terjedhető szabadságvesztés.

Aggodalmat kelt Angliában a Memel-vidék új kormányzójának kinevezése. Lon-donból jelentik: Az estilapok félhivatalos tá-jékoztatót közölnek a Memel-vidéki helyzet-tel kapcsolatban. A kommuniké megállapítja, hogy az angol kormány mindig fontosnak ítélte a memelvidéki alkotmány tisztelben tartását. London most is állandó érintkezés-ben van a litván kormánnyal s nem titkolja aggodalmát afelett, hogy a litván kormány intézkedése következtében olyan személyiség került a memelvidéki kormányzótanács éré-re, aki nem fog együttműködni a memel-vidéki törvényhozás többségével. A személyi-ség ilyen kiválasztása Németországban és másutt is aggodalmat keltett.

Aldott állapotban levő nők, ifjú anyák és többgyermekes asszonyok az enyhe termé-szetes „Ferenc József” keserüviznek már mérsékelt adagokban való használata által is könnyű és hig ürítést, ugyszintén rendes gymor- és belműködést érnek el. Az orvosok ajánlják.

Revolver a tanítónő oldalán. Mexikóból jelentik: A hadügyminisztérium revolverrel szerelte fel a falusi tanítókat és tanítónőket. A különös intézkedésnek az az oka, hogy el-lenforradalmi szervezettek, melyek az ujon-nan bevezetett vallástalan irányzatú nevelés ellenségei, az utóbbi időben tömegesen kö-vetnek el gyilkos merényleteket a védtelen falusi tanítók és tanítónők ellen.

104 éves utazó. Londonból jelentik: Ma reggel elindult üzleti körútjára Anglia leg-öregebb kereskedelmi utazója, a 104 éves James Miles. Az öregur egy létrakészítő cég társtulajdonosa. Megunta az egyhelybenlést és elhatározta, hogy ezután ő lesz cégének utazója. Ma reggel néhány létramináta rakott autójára és vidékre utazott sofőre kíséretében.

A kitünő
ADOLF TEFFNER
vezetése alatt álló zsidó operett-társulat, élén
SIDY THAL

hirneves művésznővel, aki 120 előadáson játszott Bucurestiben, páratlanul nagy siker mellett, erdélyi turnéra indul a következő nagysikerű operettekkel:

„Az utolsó tánc” „Önagysága karriert csinál” „Urke Nahalnik” Ártatlan?

Kitünő rendezés — Káprá-zatos táncok — Elsőrendű zenekar

Rendező: Karmester
B. Brintzler M. Kreisler

Az erdélyi turné sorrendje:

November 16 este Cluj
November 17 délelőtt Cluj
November 17 délután Cluj
November 17 este Cluj
November 18 este Cluj
November 19 este Bistrița
November 20 este Satu-Mare
November 21 este Satu-Mare
November 23 este Oradea-Mare
November 24 délután Oradea-Mare
November 24 este Oradea-Mare
November 25 este Oradea-Mare
November 26 este Arad
November 27 este Arad
November 28 este Arad
November 30 este Timisoara
December 1 délután Timisoara
December 1 este Timisoara
December 2 este Timisoara
December 3 este Lugoj
December 4 este Deva
December 5 este Alba-Iulia
December 7 este Targu-Mures
December 8 délután Targu-Mures
December 8 este Targu-Mures
December 9 este Targu-Mures
December 10 este Reghin

UJ KELET *Legújabb hírek*

Nagy csata van készülőben az észak-abessziniai fronton

De Bono Makalléba érkezett és hivatalosan birtokba vette a várost. Cáfolták, hogy az abesszinek négy olasz tankot zsákmányoltak volna

Az angol kormány kollektív választ ad a szankciók ügyében az országokhoz intézett olasz jegyzékre

Asmara, november 14. (Rador.) Ugy látszik, hogy Amba Alaginál nagy csata van készülőben.

Az abesszinek be akarják keríteni Santini tábornok balszárnyát. Más abesszin haderők Gieraltánál gyülekeznek, ahol az olasz csapatok legyőzték Ghebrist rasz serégét.

De Bono tábornok tegnap este Makalléba érkezett és az olasz király nevében hivatalosan birtokba vette a várost. Megcáfolták, hogy az abesszinek 4 tankot és teherautót zsákmányoltak és ez alkalommal hat olasz tiszt és számos katona elesett volna. Megcáfolták azt is, hogy az olasz katonák között járványok léptek fel. Épp így nem igaz az sem, hogy az eritreai törzsfőnökök közül egyesek átpártoltak volna a négushoz.

Egyszerű járóharcokon kívül tegnap nem volt semmiféle harc sem északon, sem délen. Tigreban az olaszok megerősítik a zelfoglalt állásokat, a Takazzétól északra Ogadenben motoros csapatok késztik az elfoglalt állásokat, a Takazzétól át. A források mellett kis erődöket építenek. A repülőgépekkel megakadályoznak minden csapatösszpontosítást. Az abesszinek Gigiga környékén készülnek ellenállásra. Graziani tábornok ogadeni előnyomulási terve az, hogy sorozatosan megszállja a forrásokat, amelyek meglehetősen távolra vannak egymástól. Az előnyomulási motorosokkal és gépfegyverekkel történik.

Asmarából jelentik, hogy Maravigna tábornok csapatainak előőrséi elérték a Takaze folyót.

Nem eredményeztek megegyezést Drummond és Mussolini megbeszélései

London, november 14. (Rador.) Hivatalos körök szerint Mussolini és Drummond legutóbbi megbeszélése nem hozott semmi megegyezést a Földközi tenger ügyében. Anglia követeli egy második hadosztály visszavonását Libyából és az angolellenes olasz sajtótámadások megszüntetését.

A Press Association jelenti, hogy a Foreign Officeba megérkezett sir Eric Drummond római angol nagykövet legújabb jelentése Mussolinival folytatott tárgyalásairól. Ugy hírlik, hogy nem sikerült ugyan előbbre vinni a megegyezés ügyét, de annyi kétségtelen, hogy mindkét részről fontosnak ítélik a feszültség enyhítését célzó eszmecseréket s ezért biztos, hogy a megbeszéléseket folytatni is fogják.

Párizs, november 14. A Havas távirati iroda jelenti: Laval fogadta Cerutti párizsi olasz nagykövetet.

A francia gazdasági érdekeltségek a szankciók életbeléptetésének elhalasztását követelik

Párizs, november 14. A gazdasági érdekeltségek, különösen a kivitelre dolgozó ipar azt követeli, hogy indítsanak be új tárgyalásokat Genffel s halasszák el a szankciók életbeléptetését, mert Franciaországnak ezekből nagy kára lesz. Párizsi politikai körökben nem számolnak azzal, hogy november 18-g változás állhatna be s így nem látnak más módot, mint a szankciók életbeléptetését. A Ma'in szerint Franciaországra a szankciókból 600 millió frankos kár hárul. A Journal des Débats utólag azt a megjegyzést hangoztatja, hogy sokkal helyesebb lett volna, ha a Népszövetség nem nyúl büntető eszközökhöz, mert ez kalandorpolitika, ha-

nem tárgyalások után kellett volna a kelendő eredmény elérését megkísérlnie.

A republikánus szövetséghez tartozó képviselők klubja is határozati javaslatot juttatott el a kormányhoz, amelyben arra hívja fel a kormányt, hogy kezdjen tárgyalást a Népszövetséggel a szankciók életbe léptetésének elhalasztása érdekében, mert ezek komoly következményekkel fognak járni Franciaország gazdasági életére. A republikánus szövetség utólag leszögezi ez alkalommal is, hogy eltéli a devalvációs törekvéseket s általában helyesli a kormány pénzügyi politikáját.

Jólinformált angol körökben úgy hírlik, hogy az angol kormány Genfből származó kollektív választ óhajt adni a szankciók ügyében az országokhoz intézett olasz jegyzékre.

Ankara, november 14. A török nemzetgyűlés ülésén felhatalmazást adtak a kormánynak a Genfben elhatározott szankciók végrehajtására.

Róma, november 14. (Rador.) A szankciók

alkalmazására válaszként az olasz kormányrendeletet adott ki a behozatal szabályozásáról. Az importnak két kategóriáját állítják fel. Az első kategóriába tartoznak a nyersanyagok és élelmiszerek, amelyek bevitelére csak a felállítandó importvital előzetes engedélyvel lesz lehetséges még azokból az államokból is, amelyek a szankciókhoz csatlakoztak, ha az árak előnyösek. A második kategóriába tartoznak a luxuscikkek, amelyek olasz gyártmányokkal pótolhatók. Ezeknek bevitelére a szankciókhoz csatlakozott államokból tilos lesz. Ide tartoznak a lapok és folyóiratok is. Olasz álláspont szerint maga a szankciók alkalmazása megsemmisíti a fennálló kereskedelmi szerződéseket.

Egyébként ma lépett életbe egész Olaszországban az új munkaidő, amely reggel 8-tól délután 4-ig tart. Torinóban a magánvállalatok is kimondták, hogy ezentul ilyen munkaidővel fognak dolgozni.

Róma, november 14. Ötezer feketeingos megérkezett Massuába, ahonnan teherautókon nyomban az északi frontra szállították őket.

Vaida és Goga között létrejött a megegyezés

A két párt december 1-én nagygyűlést tart Bucurestiben

Bucuresti, november 14. A Lupta cuzista forrásból közli a hírt, hogy a megegyezés Vaida és Goga között elvben létrejött úgy az ellenzékben, mint kormányban való együttműködésre vonatkozólag. Ennek a kormánynak minimálprogramja a következő lenne:

1. Az 1918 év utáni összes állampolgársági igazolványokat felülvizsgálják és azokat, akik azt nem a szabályoknak megfelelően szerezték meg, kiutasítják az országból.
2. Kizárólagosság a román faj részére a közszolgálatban és proporionalitás minden más

terén. 3. A trösztök és kartellek feloszlátása. 4. Minicama falus: bir okok megszüntetése, amelyek nincsenek fajrománok kezén. 5. A románság visszahelyezése az ország természeti kincseinek birtokába.

A Lupta azt hiszi, hogy Vaida meg fogja cáfolni ezt a hírt, amely Goga és Cuza oldaláról jutott a laphoz.

A lap arról is tud, hogy a három vezér hívei december 1-én nagygyűlést akarnak tartani Bucurestiben. A két párt a parlamentben is együtt fog működni.

Megkezdődtek az angliai választások

31 millió 205 ezer a szavazásra jogosultak száma. Csütörtökön 615 kerületben zajlott le a választás. Valószínűleg kitör az általános bányászsztrájk

Negyven zsidó jelölt vesz részt az angliai választásokon

London, november 14. Ma, csütörtökön kezdetüket vették az angliai választások, amelyeknek világpolitikai jelentősége óriási. Az angliai választásokon a szavazásra jogosultak száma 31 millió 205 ezer. Csütörtökön 615 választókerületben zajlott le a választás az alsóházi mandátumokkal kapcsolatban. A jelöltek száma 1346, köztük 70 nő. Vannak olyan kerületek is, amelyekben csak nők küzdenek a mandátumokért. Számítanak arra, hogy a választásokból a konzervatív párt kerül ki győztesen, noha mandátumainak száma meg fog fogyatkozni a munkáspárt javára.

Tegnap, a választási harc utolsó napján: Wins on Churchillt és fiát Liverpool egyik kerületében ellenfeleit tettelesen bántalmazták.

Az angol választási harc közepébe még egy másik belpolitikai vonatkozású esemény is izgalomban tartja Anglia lakosságát. Az

angliai bányamunkásság ugyanis általános sztrájkra készül, amelynek kitörése — a bányamunkásság soraiban tegnap megejtett szavazás után valószínű —, mert a munkásság többsége a sztrájk mellett foglalt állást.

A ma megkezdődött angliai választásokon negyven zsidó jelölt vesz részt, akik közül 28 a munkáspárt, hat a konzervatívok, négy a liberálisok, kettő pedig a nemzeti liberálisok listáján van kandidálva.

Az eddigi zsidó képviselők közül: James de Rothschild (nemzeti liberális) és Nathan ezredes, — aki az utóbbi időben a munkáspártba lépett be — megválasztása éppúgy valószínű, mint a procionista Josiah Wedgwood. Számolni lehet a jelenlegi kormány két zsidó tagjának: Hoare Belisha közlekedési miniszternek és Sir Philip Sassoon légügyi államtitkárnak megválasztásával is. Külön szerepet visz a választási harcban Sir Herbert Samuel, aki kemény harcot kényte-

len megvívni a munkáspárt és a kormányblokk jelöltjeivel. Ugyancsak nehéz harcot kell megvívni a munkáspárt jelöltjével Barnett Jannernek, aki a jelenlegi parlamentben szintén képviselő volt.

Zsidó körökben — az Anglián kívül az zsidóság köreiben is — nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy a jelenlegi gyarmatiügyi miniszter: Malcolm Macdonald a választások utáni kormány tagja maradjon, amely természetesen csak abban esetben lehetséges, ha a jelenlegi kormánykoalíció marad hatámon.

Annak ellenére, hogy valószínűnek látszik a jelenlegi kormányzat győzeme a választásokon számolnak azzal, hogy a kormány támogató kisebb pártok közül a nemzeti munkáspárt és a nemzeti liberális párt súlyos veszteséget fognak szenvedni. Ennek ellenére remélik, hogy úgy Ramsay Macdonald, mint Sir John Simon, e két párt vezetői újra meglesznek választva. Ugyancsak remélik, hogy Ramsay Macdonald fia: a már említett Malcolm Macdonald szintén bekerül az új parlamentbe és így a gyarmatiügyi tárcát is meg fogja tarthatni. Ennek azért is nagy jelentősége volna, mert Malcolm Macdonald Weizmann személyes jóbarátja, aki kedvezőben beállítva a cionista mozgalommal szemben.

London, november 14. A szavazás a délbeérkezett jelentések szerint az egész országban incidens-mentesen és rendben folyik. A szavazók a déli órákban még nem mutattak nagy érdeklődést a választások iránt, de az üzemek munkaidejének letelése és a letárazás utáni várakozás a szavazók tömegének megjelenését az urnák előtt. A szavazás gomblukukban pártjelvényekkel járnak a utcákon és így nagyjában meg lehet állapítani, hogy a konzervatív pártot meglepetés nem fogja érni. Az esti lapok becslései szerint 150-200 főnyi konzervatív többséggel lehet számolni. A szavazás záróját este 6 órában, keleteurópai időszámítás szerint 7 órában állapították meg.

Két héttel napolják el a parlamentet

BUCURESTI, november 14. Ma, pénteken nyílik meg a törvényhozás őszi ülésszaka. Délelőtt a király felolvassa a trónbeszédet. Délután a kormányprét értekezletet tart és ugyancsak délután a kamarák és szenátus megválasztják új tisztviselőket. A kamarában Savanu marad az elnök, míg a szenátusban újabb hírek szerint még is Dimítriut választják meg Leonte Moldoveanu helyébe. A választás után a parlament két háza kétheti szabadságot kap.

Kettős szerelmi dráma Clujon

Cluj, november 14. Megrendítő szerelmi dráma játszódott le ma délután a Hotel Par egyik szobájában. A délelőtti folyamán a hotel portásánál szobát vett ki Fehér Rozália Hetmann János. A szálloda 18-as számú szobáját kapták, ahova likörrel és konyakokkal megrakodva tértek be. Körülbelül két óra múlva a szálloda egyik alkalmazottja a szobából kihaltatkozó högrésre lett figyelmes, és tesztette a szálloda igazgatóját, akivel beszélgettek a szobában, ahol a földön, véréfagyva találtak egy Fehér Rozáliát, mint Hetmann Jánost. Azonnal beszállították a klinikára őket, ahol Fehér Rozália rövid vergődés után kiszünetelt, míg Hetmann állapotában, operáció következtében javulás állott be és rövidesen fel fog épülni. Időközben a helyszínről érkezett Draghiciu rendőrigazgató és László ügyész, akik megtalálták az öngyilkosok hátrahagyott leveleit, amelyekben tettüket az indokolták, hogy reménytelenül szerelmesek voltak egymásba, de nem házasodhattak össze, mert Fehér Rozália első férje, Bánya Albert nem egyezett bele a válásba. A rendőrség őrizetbe vette Hetmann Jánost és őszemet állított klinikai ágya mellé.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop

Telefon: 9-77.

CENZURAT